

Onderstaande tekst dient louter ter informatie en is juridisch niet bindend. De EU-instellingen zijn niet aansprakelijk voor de inhoud. Alleen de besluiten die zijn gepubliceerd in het Publicatieblad van de Europese Unie (te raadplegen in EUR-Lex) zijn authentiek. Deze officiële versies zijn rechtstreeks toegankelijk via de links in dit document

► **B** **RICHTLIJN (EU) 2024/1760 VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD**
 van 13 juni 2024
inzake passende zorgvuldigheid in het bedrijfsleven op het gebied van duurzaamheid en tot
wijziging van Richtlijn (EU) 2019/1937 en Verordening (EU) 2023/2859
(Voor de EER relevante tekst)
(PB L 1760 van 5.7.2024, blz. 1)

Gewijzigd bij:

		Publicatieblad		
		nr.	blz.	datum
► <u>M1</u>	Richtlijn (EU) 2025/794 van het Europees Parlement en de Raad van 14 april 2025	L 794	1	16.4.2025

Gerectificeerd bij:

► **C1** Rectificatie PB L 90894 van 10.11.2025, blz. 1 (2024/1760)

**RICHTLIJN (EU) 2024/1760 VAN HET EUROPEES PARLEMENT
EN DE RAAD**

van 13 juni 2024

**inzake passende zorgvuldigheid in het bedrijfsleven op het gebied
van duurzaamheid en tot wijziging van Richtlijn (EU) 2019/1937 en
Verordening (EU) 2023/2859**

(Voor de EER relevante tekst)

Artikel 1

Onderwerp

1. Bij deze richtlijn worden voorschriften vastgesteld inzake:
 - a) verplichtingen van ondernemingen met betrekking tot feitelijke en potentiële negatieve effecten op de mensenrechten en negatieve milieueffecten wat betreft hun eigen activiteiten, de activiteiten van hun dochterondernemingen en de activiteiten die worden uitgevoerd door hun zakenpartners in de activiteitenketens van die ondernemingen;
 - b) aansprakelijkheid voor schendingen van de in punt a) bedoelde verplichtingen, en
 - c) de verplichting voor ondernemingen een transitieplan voor beperking van de klimaatverandering op te stellen en naar beste vermogen uit te voeren om ervoor te zorgen dat het bedrijfsmodel en de strategie van de onderneming verenigbaar zijn met de transitie naar een duurzame economie en met de beperking van de opwarming van de aarde tot 1,5 °C, in lijn met de Overeenkomst van Parijs.
2. Deze richtlijn vormt geen rechtvaardiging voor een verlaging van het niveau van de bescherming van de mensen-, arbeids- en sociale rechten, of van de bescherming van het milieu of de bescherming van het klimaat waarin het nationale recht van de lidstaten, of op het tijdstip van de vaststelling van deze richtlijn van toepassing zijnde collectieve overeenkomsten voorzien.
3. Deze richtlijn laat de verplichtingen op het gebied van mensen-, arbeids- en sociale rechten, en van milieubescherming en klimaatverandering krachtens andere wetgevingshandelingen van de Unie onverlet. Indien een bepaling van deze richtlijn in strijd is met een bepaling van een andere wetgevingshandeling van de Unie die dezelfde doelstellingen nastreeft en voorziet in uitgebreidere of specifiekere verplichtingen, heeft de bepaling van die andere wetgevingshandeling van de Unie voorrang wat deze tegenstrijdigheid betreft en is zij van toepassing met betrekking tot die specifieke verplichtingen.

Artikel 2

Toepassingsgebied

1. Deze richtlijn is van toepassing op ondernemingen die zijn opgericht in overeenstemming met de wetgeving van een lidstaat en die aan een van de volgende voorwaarden voldoen:

▼B

- a) de onderneming had gemiddeld meer dan 1 000 werknemers en had een netto-omzet wereldwijd van meer dan 450 000 000 EUR in het laatste boekjaar waarvoor een jaarrekening is goedgekeurd of had moeten worden goedgekeurd;
- b) de onderneming heeft de in punt a) bedoelde drempelwaarden niet bereikt, maar is de uiteindelijke moederonderneming van een groep die de drempelwaarden heeft bereikt in het laatste boekjaar waarvoor een geconsolideerde jaarrekening is opgesteld of had moeten worden opgesteld;
- c) de onderneming heeft in de Unie franchise- of licentieovereenkomsten gesloten in ruil voor royalty's met onafhankelijke derde ondernemingen of is de uiteindelijke moederonderneming van een groep die dat heeft gedaan, indien die overeenkomsten zorgen voor een gemeenschappelijke identiteit, een gemeenschappelijk bedrijfsconcept en de toepassing van uniforme bedrijfsmethoden, en indien die royalty's meer dan 22 500 000 EUR bedroegen in het laatste boekjaar waarvoor jaarrekeningen zijn of hadden moeten worden opgesteld, en mits de onderneming in het laatste boekjaar waarvoor jaarrekeningen zijn of hadden moeten worden opgesteld, wereldwijd een netto-omzet van meer dan 80 000 000 EUR heeft behaald of de uiteindelijke moederonderneming is van een groep die dat heeft gedaan.

2. Deze richtlijn is ook van toepassing op ondernemingen die zijn opgericht in overeenstemming met de wetgeving van een derde land en die aan een van de volgende voorwaarden voldoen:

- a) de onderneming heeft in het boekjaar voorafgaande aan het laatste boekjaar in de Unie een netto-omzet gegenereerd van meer dan 450 000 000 EUR;
- b) de onderneming heeft de in punt a) bedoelde drempelwaarde niet bereikt, maar is de uiteindelijke moederonderneming van een groep die op geconsolideerde basis die drempelwaarde heeft bereikt in het boekjaar voorafgaand aan het laatste boekjaar;
- c) de onderneming heeft in de Unie franchise- of licentieovereenkomsten gesloten in ruil voor royalty's met onafhankelijke derde ondernemingen of is de uiteindelijke moederonderneming van een groep die dat heeft gedaan, indien die overeenkomsten zorgen voor een gemeenschappelijke identiteit, een gemeenschappelijk bedrijfsconcept en de toepassing van uniforme bedrijfsmethoden, en indien die royalty's in de Unie meer dan 22 500 000 EUR bedroegen in het boekjaar voorafgaand aan het laatste boekjaar; en mits de onderneming in de Unie in het boekjaar voorafgaand aan het laatste boekjaar een netto-omzet van meer dan 80 000 000 EUR heeft behaald of de uiteindelijke moederonderneming is van een groep die dat heeft behaald.

▼B

3. Indien de uiteindelijke moederonderneming als hoofdactiviteit het houden van aandelen in operationele dochterondernemingen heeft en zich niet bezighoudt met het nemen van bestuurs-, operationele of financiële beslissingen die een invloed hebben op de groep of op één of meer van haar dochterondernemingen, kan zij worden vrijgesteld van de uitvoering van de verplichtingen van deze richtlijn. Die vrijstelling is afhankelijk van de voorwaarde dat een van de dochterondernemingen van de uiteindelijke moederonderneming die in de Unie is gevestigd, wordt aangewezen om namens de uiteindelijke moederonderneming te voldoen aan de uit de artikelen 6 tot en met 16, en artikel 22, voortvloeiende verplichtingen, met inbegrip van de verplichtingen van de uiteindelijke moederonderneming met betrekking tot de activiteiten van haar dochterondernemingen. In dat geval krijgt de aangewezen dochteronderneming alle nodige middelen en juridische bevoegdheden om deze verplichtingen op doeltreffende wijze na te komen, met name om ervoor te zorgen dat de aangewezen dochteronderneming van de ondernemingen van de groep de relevante informatie en documenten verkrijgt om aan de uit deze richtlijn voortvloeiende verplichtingen van de uiteindelijke moederonderneming te voldoen.

De uiteindelijke moederonderneming vraagt de in de eerste alinea van dit lid bedoelde vrijstelling aan bij de bevoegde toezichthoudende autoriteit, overeenkomstig artikel 24, om te beoordelen of aan de in de eerste alinea van dit lid bedoelde voorwaarden is voldaan. Indien aan de voorwaarden is voldaan, verleent de bevoegde toezichthoudende autoriteit de vrijstelling. In voorkomend geval stelt deze autoriteit de bevoegde toezichthoudende autoriteit van de lidstaat waar de aangewezen dochteronderneming is gevestigd naar behoren in kennis van de aanvraag en van haar besluit.

De uiteindelijke moederonderneming blijft samen met de aangewezen dochteronderneming hoofdelijk aansprakelijk voor niet-nakoming door laatstgenoemde van haar verplichtingen overeenkomstig de eerste alinea van dit lid.

4. Voor de toepassing van lid 1 wordt het aantal deeltijdwerknemers berekend op basis van voltijdequivalenten. Uitzendkrachten en andere werkenden met niet-standaard werkvormen, mits zij voldoen aan de door het Hof van Justitie van de Europese Unie vastgestelde criteria voor de status van werknemer, worden bij de berekening van het aantal werknemers op dezelfde wijze meegeteld als werknemers die gedurende dezelfde periode rechtstreeks bij de onderneming in dienst zijn.

5. Indien een onderneming aan de voorwaarden van lid 1 of lid 2 voldoet, is deze richtlijn alleen van toepassing indien in twee opeenvolgende boekjaren aan die voorwaarden wordt voldaan. Deze richtlijn is niet langer van toepassing op een in lid 1 of 2 bedoelde onderneming indien in één van de laatste twee relevante boekjaren niet langer aan de voorwaarden van lid 1 of lid 2 wordt voldaan.

6. Voor de in lid 1 bedoelde ondernemingen is de lidstaat waar de onderneming haar statutaire zetel heeft, bevoegd om de aangelegenheden te regelen die onder deze richtlijn vallen.

▼B

7. Voor een in lid 2 bedoelde onderneming is de lidstaat waar die onderneming een bijkantoor heeft, bevoegd om de aangelegenheden te regelen die onder deze richtlijn vallen. Indien een onderneming in geen enkele lidstaat een bijkantoor heeft of bijkantoren in verschillende lidstaten heeft, is de lidstaat die bevoegd is om de onder deze richtlijn vallende aangelegenheden te regelen, de lidstaat waar die onderneming de hoogste netto-omzet in de Unie heeft gegenereerd in het boekjaar dat voorafgaat aan het laatste boekjaar.

8. Deze richtlijn geldt niet voor abi's als gedefinieerd in artikel 4, lid 1, punt a), van Richtlijn 2011/61/EU van het Europees Parlement en de Raad ⁽¹⁾ of voor instellingen voor collectieve belegging in effecten (icbe's) in de zin van artikel 1, lid 2, van Richtlijn 2009/65/EG van het Europees Parlement en de Raad ⁽²⁾.

*Artikel 3***Definities**

1. Voor de toepassing van deze richtlijn wordt verstaan onder:

a) "onderneming":

i) een rechtspersoon met een van de rechtsvormen vermeld in de bijlagen I en II bij Richtlijn 2013/34/EU;

ii) een rechtspersoon die is opgericht overeenkomstig het recht van een derde land en een rechtsvorm heeft die vergelijkbaar is met de in de bijlagen I en II bij Richtlijn 2013/34/EU genoemde rechtsvormen;

iii) een gereguleerde financiële onderneming, ongeacht haar rechtsvorm, die:

— een kredietinstelling is, zoals gedefinieerd in artikel 4, lid 1, punt 1, van Verordening (EU) nr. 575/2013 van het Europees Parlement en de Raad ⁽³⁾;

⁽¹⁾ Richtlijn 2011/61/EU van het Europees Parlement en de Raad van 8 juni 2011 inzake beheerders van alternatieve beleggingsinstellingen en tot wijziging van de Richtlijnen 2003/41/EG en 2009/65/EG en van de Verordeningen (EG) nr. 1060/2009 en (EU) nr. 1095/2010 (PB L 174 van 1.7.2011, blz. 1).

⁽²⁾ Richtlijn 2009/65/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 tot coördinatie van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen betreffende bepaalde instellingen voor collectieve belegging in effecten (icbe's) (PB L 302 van 17.11.2009, blz. 32).

⁽³⁾ ►C1 Verordening (EU) nr. 575/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 betreffende prudentiële vereisten voor kredietinstellingen en tot wijziging van Verordening (EU) nr. 648/2012 (PB L 176 van 27.6.2013, blz. 1). ◀

▼B

- een beleggingsonderneming is, zoals gedefinieerd in artikel 4, lid 1, punt 1, van Richtlijn 2014/65/EU van het Europees Parlement en de Raad ⁽⁴⁾;
- een beheerder van alternatieve beleggingsinstellingen (abi-beheerder) is, zoals gedefinieerd in artikel 4, lid 1, punt b), van Richtlijn 2011/61/EU, met inbegrip van een beheerder van Europees durfkapitaalfondsen (EuVECA), als bedoeld in Verordening (EU) nr. 345/2013 van het Europees Parlement en de Raad ⁽⁵⁾, een beheerder van Europese sociaalondernemerschapsfondsen (EuSEF), als bedoeld in Verordening (EU) nr. 346/2013 van het Europees Parlement en de Raad ⁽⁶⁾, en een beheerder van Europese langetermijnbeleggingsinstellingen (Eltif), als bedoeld in Verordening (EU) 2015/760 van het Europees Parlement en de Raad ⁽⁷⁾;
- een beheermaatschappij is, zoals gedefinieerd in artikel 2, lid 1, punt b), van Richtlijn 2009/65/EG;
- een verzekeringsonderneming is, zoals gedefinieerd in artikel 13, punt 1, van Richtlijn 2009/138/EG van het Europees Parlement en de Raad ⁽⁸⁾;
- een herverzekeringsonderneming is, zoals gedefinieerd in artikel 13, punt 4, van Richtlijn 2009/138/EG;
- een instelling voor bedrijfspensioenvoorziening is die onder het toepassingsgebied van Richtlijn (EU) 2016/2341 valt overeenkomstig artikel 2 daarvan, tenzij de lidstaat er overeenkomstig artikel 5 van die richtlijn voor heeft gekozen om die richtlijn geheel of gedeeltelijk niet toe te passen op die instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening;
- een centrale tegenpartij is, zoals gedefinieerd in artikel 2, punt 1), van Verordening (EU) nr. 648/2012 van het Europees Parlement en de Raad ⁽⁹⁾;

⁽⁴⁾ Richtlijn 2014/65/EU van het Europees Parlement en de Raad van 15 mei 2014 betreffende markten voor financiële instrumenten en tot wijziging van Richtlijn 2002/92/EG en Richtlijn 2011/61/EU (PB L 173 van 12.6.2014, blz. 349).

⁽⁵⁾ Verordening (EU) nr. 345/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 17 april 2013 betreffende Europese durfkapitaalfondsen (PB L 115 van 25.4.2013, blz. 1).

⁽⁶⁾ Verordening (EU) nr. 346/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 17 april 2013 inzake Europese sociaalondernemerschapsfondsen (PB L 115 van 25.4.2013, blz. 18).

⁽⁷⁾ Verordening (EU) 2015/760 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2015 betreffende Europese langetermijnbeleggingsinstellingen (PB L 123 van 19.5.2015, blz. 98).

⁽⁸⁾ Richtlijn 2009/138/EG van het Europees Parlement en de Raad van 25 november 2009 betreffende de toegang tot en uitoefening van het verzekerings- en het herverzekeringsbedrijf (Solvabiliteit II) (PB L 335 van 17.12.2009, blz. 1).

⁽⁹⁾ Verordening (EU) nr. 648/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 4 juli 2012 betreffende otc-derivaten, centrale tegenpartijen en transactieregisters (PB L 201 van 27.7.2012, blz. 1).

▼B

- een centrale effectenbewaarinstantie is, zoals gedefinieerd in artikel 2, lid 1, punt 1, van Verordening (EU) nr. 909/2014 van het Europees Parlement en de Raad⁽¹⁰⁾;
- een special purpose vehicle voor een verzekeringsonderneming of een herverzekeringsonderneming is waaraan overeenkomstig artikel 211 van Richtlijn 2009/138/EG vergunning is verleend;
- een entiteit voor securitisatiedoeleinden is, zoals gedefinieerd in artikel 2, punt 2, van Verordening (EU) 2017/2402 van het Europees Parlement en de Raad⁽¹¹⁾;
- een financiële holding is, zoals gedefinieerd in artikel 4, lid 1, punt 20 van Verordening (EU) nr. 575/2013, een verzekeringsholding is zoals gedefinieerd in artikel 212, lid 1, punt f), van Richtlijn 2009/138/EG of een gemengde financiële holding zoals gedefinieerd in artikel 212, lid 1, punt h), van Richtlijn 2009/138/EG, die deel uitmaakt van een verzekeringsgroep die onderworpen is aan toezicht op het niveau van de groep op grond van artikel 213 van die richtlijn en die niet is vrijgesteld van groepstoezicht op grond van artikel 214, lid 2, van Richtlijn 2009/138/EG;
- een betalingsinstelling is, als bedoeld in artikel 1, lid 1, punt d), van Richtlijn (EU) 2015/2366 van het Europees Parlement en de Raad⁽¹²⁾;
- een instelling voor elektronisch geld is, zoals gedefinieerd in artikel 2, punt 1, van Richtlijn 2009/110/EG van het Europees Parlement en de Raad⁽¹³⁾;

⁽¹⁰⁾ Verordening (EU) nr. 909/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 23 juli 2014 betreffende de verbetering van de effectenafwikkeling in de Europese Unie, betreffende centrale effectenbewaarinstanties en tot wijziging van Richtlijnen 98/26/EG en 2014/65/EU en Verordening (EU) nr. 236/2012 (PB L 257 van 28.8.2014, blz. 1).

⁽¹¹⁾ Verordening (EU) 2017/2402 van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2017 tot vaststelling van een algemeen kader voor securitisatie en tot instelling van een specifiek kader voor eenvoudige, transparante en gestandaardiseerde securitisatie, en tot wijziging van de Richtlijnen 2009/65/EG, 2009/138/EG en 2011/61/EU en de Verordeningen (EG) nr. 1060/2009 en (EU) nr. 648/2012 (PB L 347 van 28.12.2017, blz. 35).

⁽¹²⁾ Richtlijn (EU) 2015/2366 van het Europees Parlement en de Raad van 25 november 2015 betreffende betalingsdiensten in de interne markt, houdende wijziging van de Richtlijnen 2002/65/EG, 2009/110/EG en 2013/36/EU en Verordening (EU) nr. 1093/2010 en houdende intrekking van Richtlijn 2007/64/EG (PB L 337 van 23.12.2015, blz. 35).

⁽¹³⁾ Richtlijn 2009/110/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 september 2009 betreffende de toegang tot, de uitoefening van en het prudentieel toezicht op de werkzaamheden van instellingen voor elektronisch geld, tot wijziging van de Richtlijnen 2005/60/EG en 2006/48/EG en tot intrekking van Richtlijn 2000/46/EG (PB L 267 van 10.10.2009, blz. 7).

▼B

- een crowdfundingdienstverlener is, zoals gedefinieerd in artikel 2, lid 1, punt e), van Verordening (EU) 2020/1503 van het Europees Parlement en de Raad ⁽¹⁴⁾;
 - een aanbieder van cryptoactivadiensten is, zoals gedefinieerd in artikel 3, lid 1, punt 15, van Verordening (EU) 2023/1114 van het Europees Parlement en de Raad ⁽¹⁵⁾, van een of meer cryptoactivadiensten, zoals gedefinieerd in artikel 3, lid 1, punt 16), van die verordening, verricht;
- b) “negatief milieueffect”: negatief effect voor het milieu dat voortvloeit uit de schending van de in deel I, afdeling 1, punten 15 en 16, en deel II van de bijlage bij deze richtlijn vermelde verbodsbepalingen en verplichtingen, met inachtneming van de nationale wetgeving met betrekking tot de bepalingen van de daarin genoemde instrumenten;
- c) “negatief effect op de mensenrechten”: effect op personen als gevolg van:
- i) een schending van een van de in deel I, afdeling 1, van de bijlage bij deze richtlijn vermelde mensenrechten, aangezien die mensenrechten zijn verankerd in de in deel I, afdeling 2, van de bijlage bij deze richtlijn vermelde internationale instrumenten;
 - ii) een schending van een niet in deel I, afdeling 1, van de bijlage bij deze richtlijn vermeld mensenrecht, dat evenwel is opgenomen in de lijst van mensenrechteninstrumenten in deel I, afdeling 2, van de bijlage bij deze richtlijn, op voorwaarde dat:
 - het mensenrecht kan worden geschonden door een onderneming of juridische entiteit;
 - de mensenrechtenschending rechtstreeks afbreuk doet aan een wettelijk belang dat wordt beschermd door de in deel I, afdeling 2, van de bijlage bij deze richtlijn vermelde mensenrechteninstrumenten, en
 - de onderneming redelijkerwijs het risico had kunnen voorzien dat dit mensenrecht zou kunnen worden geschonden, rekening houdend met de omstandigheden van het specifieke geval, waaronder de aard en de omvang van de bedrijfsactiviteiten en de activiteitenketen van de onderneming, de kenmerken van de economische sector en de geografische en operationele context;

⁽¹⁴⁾ Verordening (EU) 2020/1503 van het Europees Parlement en de Raad van 7 oktober 2020 betreffende Europese crowdfundingdienstverleners voor bedrijven en tot wijziging van Verordening (EU) 2017/1129 en Richtlijn (EU) 2019/1937 (PB L 347 van 20.10.2020, blz. 1).

⁽¹⁵⁾ Verordening (EU) 2023/1114 van het Europees Parlement en de Raad van 31 mei 2023 betreffende cryptoactivamarkten en tot wijziging van Verordeningen (EU) nr. 1093/2010 en (EU) nr. 1095/2010 en Richtlijnen 2013/36/EU en (EU) 2019/1937 (PB L 150 van 9.6.2023, blz. 40).

▼B

- d) “negatief effect”: een negatief milieueffect of negatief effect op de mensenrechten;
- e) “dochteronderneming”: een rechtspersoon zoals gedefinieerd in artikel 2, punt 10, van Richtlijn 2013/34/EU, en een rechtspersoon via welke de activiteit van een “gecontroleerde onderneming” zoals gedefinieerd in artikel 2, lid 1, punt f), van Richtlijn 2004/109/EG van het Europees Parlement en de Raad ⁽¹⁶⁾ wordt uitgeoefend;
- f) “zakenpartner”: een entiteit:
 - i) waarmee de onderneming een commerciële overeenkomst heeft met betrekking tot de activiteiten, producten of diensten van de onderneming of waaraan de onderneming diensten verleent op grond van punt g) (“directe zakenpartner”), of
 - ii) die geen directe zakenpartner is, maar wel zakelijke activiteiten verricht met betrekking tot de activiteiten, producten of diensten van de onderneming (“indirecte zakenpartner”);
- g) “activiteitenketen”:
 - i) activiteiten van de upstream zakenpartners van een onderneming die verband houden met de productie van goederen of de verrichting van diensten door die onderneming, met inbegrip van het ontwerp, de winning, het betrekken, de vervaardiging, het vervoer, de opslag en de levering van grondstoffen, producten of onderdelen van producten en de ontwikkeling van het product of de dienst, en
 - ii) activiteiten van de downstream zakenpartners van een onderneming die verband houden met de distributie, het vervoer en de opslag van een product van die onderneming, indien de zakenpartners deze activiteiten voor of namens de onderneming uitvoeren, en met uitzondering van de distributie, het vervoer en de opslag van een product dat onderworpen is aan controles op de uitvoer op grond van Verordening (EU) 2021/821 of aan de controles op de uitvoer met betrekking tot wapens, munitie of oorlogsmaterialen, zodra de uitvoer van het product is toegestaan;
- h) “verificatie door een onafhankelijke derde partij”: verificatie van de naleving door een onderneming, of delen van haar activiteitenketen, van de mensenrechten- en milieuvoorschriften die voortvloeien uit deze richtlijn, door een deskundige die objectief is, volledig van de onderneming onafhankelijk is, die vrij is van belangenconflicten en van beïnvloeding van buitenaf, die naargelang de aard van het negatieve effect over ervaring en deskundigheid beschikt op het gebied van milieu- of mensenrechtenkwesties, en die verantwoordelijk is voor de kwaliteit en betrouwbaarheid van de verificatie;

⁽¹⁶⁾ Richtlijn 2004/109/EG van het Europees Parlement en de Raad van 15 december 2004 betreffende de transparantievereisten die gelden voor informatie over uitgevende instellingen waarvan effecten tot de handel op een gereglementeerde markt zijn toegelaten en tot wijziging van Richtlijn 2001/34/EG (PB L 390 van 31.12.2004, blz. 38).

▼B

- i) “kmo”: een micro-onderneming, een kleine of middelgrote onderneming, ongeacht haar rechtsvorm, die geen deel uitmaakt van een grote groep, zoals deze termen zijn gedefinieerd volgens artikel 3, leden 1, 2, 3 en 7, van Richtlijn 2013/34/EU;
- j) “initiatief van de sector of van meerdere belanghebbenden”: een combinatie van vrijwillige procedures, instrumenten en mechanismen inzake passende zorgvuldigheid, ontwikkeld en gecontroleerd door regeringen, brancheorganisaties, belanghebbende organisaties, waaronder maatschappelijke organisaties, of groeperingen of combinaties daarvan, waaraan ondernemingen kunnen deelnemen om de uitvoering van verplichtingen inzake passende zorgvuldigheid te ondersteunen;
- k) “gemachtigde vertegenwoordiger”: een in de Unie wonende of gevestigde natuurlijke of rechtspersoon die door een onderneming in de zin van punt a), ii), gemachtigd is om namens die onderneming op te treden in verband met de naleving van de verplichtingen van die onderneming waarin deze richtlijn voorziet;
- l) “ernstig negatief effect”: negatief effect dat door zijn aard, gradatie, reikwijdte of onomkeerbaarheid bijzonder significant is, bijvoorbeeld een effect dat het leven, de gezondheid of de vrijheid van de mens schaadt, rekening houdend met de ernst ervan, waaronder het aantal personen dat wordt of kan worden getroffen, de mate waarin het milieu wordt of kan worden beschadigd of anderszins getroffen, de onomkeerbaarheid ervan en de beperkingen van het vermogen om de situatie van de getroffen personen of het getroffen milieu binnen een redelijk tijdsbestek te herstellen tot een situatie die gelijkwaardig is aan de situatie van vóór het effect;
- m) “netto-omzet”:
 - i) de “netto-omzet” zoals gedefinieerd in artikel 2, punt 5, van Richtlijn 2013/34/EU, of
 - ii) indien de onderneming internationale standaarden voor jaarrekeningen toepast die zijn vastgesteld op basis van Verordening (EG) nr. 1606/2002 van het Europees Parlement en de Raad ⁽¹⁷⁾ of een onderneming is in de zin van punt a), ii), de omzet zoals gedefinieerd door of in de zin van het stelsel voor financiële verslaglegging op basis waarvan de jaarrekeningen van de onderneming zijn opgesteld;
- n) “belanghebbenden”: de werknemers van de onderneming, de werknemers van haar dochterondernemingen, vakbonden en werknemersvertegenwoordigers, consumenten en andere personen, groeperingen, gemeenschappen of entiteiten waarvan de rechten of belangen worden of kunnen worden beïnvloed door de producten, diensten en activiteiten van de onderneming, haar dochterondernemingen en haar zakenpartners, waaronder de werknemers van de zakenpartners van de onderneming en hun vakbonden en werknemersvertegenwoordigers, nationale mensenrechten- en milieu-instellingen, maatschappelijke organisaties met milieubescherming als een van hun doelstellingen, en de wettelijke vertegenwoordigers van deze personen, groeperingen, gemeenschappen of entiteiten;

⁽¹⁷⁾ Verordening (EG) nr. 1606/2002 van het Europees Parlement en de Raad van 19 juli 2002 betreffende de toepassing van internationale standaarden voor jaarrekeningen (PB L 243 van 11.9.2002, blz. 1).

▼B

- o) “passende maatregelen”: maatregelen waarmee de doelstellingen van passende zorgvuldigheid kunnen worden bereikt door negatieve effecten daadwerkelijk aan te pakken op een wijze die in verhouding staat tot de ernst en de waarschijnlijkheid van het negatieve effect en waarover de onderneming redelijkerwijs kan beschikken, rekening houdend met de omstandigheden van het specifieke geval, waaronder de aard en de omvang van het negatieve effect en de risicofactoren ter zake;
 - p) “zakelijke relatie”: de relatie van een onderneming met een zakenpartner;
 - q) “moederonderneming”: een onderneming die zeggenschap heeft over een of meer dochterondernemingen;
 - r) “uiteindelijke moederonderneming”: een moederonderneming die direct of indirect overeenkomstig de criteria van artikel 22, leden 1 tot en met 5, van Richtlijn 2013/34/EU zeggenschap heeft over een of meer dochterondernemingen en niet onder zeggenschap staat van een andere onderneming;
 - s) “groep ondernemingen” of “groep”: een moederonderneming en al haar dochterondernemingen;
 - t) “herstel”: herstel van de getroffen persoon of personen, gemeenschappen of het milieu naar een situatie die gelijkwaardig is aan of zo dicht mogelijk aansluit bij de situatie waarin zij zich zouden hebben bevonden indien een feitelijke negatieve effect zich niet had voorgedaan, in verhouding tot de betrokkenheid van de onderneming bij het negatieve effect, onder meer middels financiële of niet-financiële compensatie door de onderneming aan een of meer personen die door het feitelijke negatieve effect worden getroffen en, in voorkomend geval, terugbetaling van de door overheidsinstanties voor alle noodzakelijke herstelmaatregelen gemaakte kosten;
 - u) “risicofactoren”: feiten, situaties of omstandigheden die verband houden met de ernst en waarschijnlijkheid van een negatief effect, met inbegrip van risicofactoren op bedrijfsniveau, in bedrijfsactiviteiten, op geografisch en contextueel gebied alsmede product- en dienstgebonden, en sectorale factoren, situaties of omstandigheden;
 - v) “ernst van een negatief effect”: de gradatie, reikwijdte of onomkeerbaarheid van het negatieve effect, rekening houdend met de ernst van het negatieve effect, zoals het aantal personen dat wordt of kan worden getroffen of de mate waarin het milieu schade ondervindt of schade kan ondervinden, of anderszins kan worden getroffen, de onomkeerbaarheid ervan en beperkingen op het vermogen om de situatie van de getroffen personen of het getroffen milieu te herstellen tot een situatie die gelijkwaardig is aan de situatie vóór het effect.
2. De Commissie is bevoegd om overeenkomstig artikel 34 gedelegeerde handelingen vast te stellen teneinde de bijlage bij deze richtlijn te wijzigen door:
- a) verwijzingen toe te voegen naar bepalingen van internationale instrumenten die door alle lidstaten zijn geratificeerd en die vallen onder een specifiek recht, een specifiek verbod of een specifieke verplichting met betrekking tot de bescherming van de in de bijlage bij deze richtlijn vermelde mensenrechten, fundamentele vrijheden en het milieu;

▼B

- b) de verwijzingen naar in de bijlage bij deze richtlijn bedoelde internationale instrumenten te wijzigen, waar passend, in het licht van de wijziging, vervanging of intrekking van dergelijke instrumenten;
- c) in overeenstemming met de ontwikkelingen in de betrokken internationale fora over tot de in deel 1, afdeling 2, van de bijlage bij deze richtlijn genoemde instrumenten:
 - i) de verwijzingen naar de genoemde instrumenten vervangen door verwijzingen naar nieuwe instrumenten die hetzelfde onderwerp bestrijken en door alle lidstaten zijn geratificeerd, of
 - ii) verwijzingen naar nieuwe instrumenten die hetzelfde onderwerp bestrijken, toevoegen, als de genoemde instrumenten door alle lidstaten zijn geratificeerd.

*Artikel 4***Niveau van harmonisering**

1. Onverminderd artikel 1, leden 2 en 3, nemen de lidstaten op het gebied dat onder deze richtlijn valt, in hun nationale recht geen bepalingen op waarin verplichtingen inzake passende zorgvuldigheid op het gebied van mensenrechten en milieu worden vastgelegd die afwijken van die van artikel 8, leden 1 en 2, artikel 10, lid 1, en artikel 11, lid 1.

2. Niettegenstaande lid 1 belet deze richtlijn de lidstaten niet om in hun recht strengere bepalingen op te nemen die afwijken van die van andere bepalingen dan artikel 8, leden 1 en 2, artikel 10, lid 1, en artikel 11, lid 1, of bepalingen die specifiek zijn wat de doelstelling of het betrokken gebied betreft, teneinde een ander niveau van bescherming van mensen-, arbeids- en sociale rechten, het milieu of het klimaat te bereiken.

*Artikel 5***Passende zorgvuldigheid**

1. De lidstaten zorgen ervoor dat ondernemingen een risicogebaseerde passende zorgvuldigheid op het gebied van mensenrechten en milieu ("passende zorgvuldigheid") als vastgelegd in de artikelen 7 tot en met 16 betrachten door de volgende maatregelen uit te voeren:

- a) het integreren van passende zorgvuldigheid in hun beleid en in hun risicobeheersystemen overeenkomstig artikel 7;
- b) het identificeren en beoordelen van feitelijke of potentiële negatieve effecten overeenkomstig artikel 8 en, waar nodig, het prioriteren van feitelijke en potentiële negatieve effecten overeenkomstig artikel 9;
- c) het voorkomen en reduceren van potentiële negatieve effecten, en het beëindigen en zo veel mogelijk beperken van feitelijke negatieve effecten overeenkomstig de artikelen 10 en 11;
- d) het bieden van herstel van feitelijke negatieve effecten overeenkomstig artikel 12;

▼B

- e) zinvolle samenwerking met belanghebbenden overeenkomstig artikel 13;
- f) het instellen en handhaven van een kennisgevingsmechanisme en een klachtenprocedure overeenkomstig artikel 14;
- g) het toezicht op de doeltreffendheid van hun beleid en maatregelen inzake passende zorgvuldigheid overeenkomstig artikel 15;
- h) het openbaar maken van informatie over passende zorgvuldigheid overeenkomstig artikel 16.

2. De lidstaten zorgen ervoor dat ondernemingen, ten behoeve van de passende zorgvuldigheid, middelen en informatie kunnen delen binnen hun respectieve groepen van ondernemingen en met andere rechtspersonen.

3. De lidstaten zorgen ervoor dat een zakenpartner niet verplicht is tot bekendmaking aan een onderneming die de uit deze richtlijn voortvloeiende verplichtingen nakomt van informatie die een bedrijfsgeheim is, zoals gedefinieerd in artikel 2, punt 1, van Richtlijn (EU) 2016/943, onverminderd de bekendmaking van de identiteit van directe en indirecte zakenpartners, of van essentiële informatie die nodig is om feitelijke of potentiële negatieve effecten in kaart te brengen, indien dit noodzakelijk is en naar behoren is gerechtvaardigd voor de naleving van de verplichtingen inzake passende zorgvuldigheid door de onderneming. Dit doet geen afbreuk aan de mogelijkheid voor de zakenpartners om hun bedrijfsgeheimen te beschermen door middel van de mechanismen van Richtlijn (EU) 2016/943. Zakenpartners worden nooit verplicht tot bekendmaking van gerubriceerde of andere informatie als die bekendmaking een risico voor de wezenlijke veiligheidsbelangen van een staat zou inhouden.

4. De lidstaten verplichten ondernemingen om gedurende ten minste vijf jaar vanaf het moment waarop die documentatie is opgesteld of verkregen, documentatie te bewaren over de maatregelen die zijn uitgevoerd om aan hun verplichtingen inzake passende zorgvuldigheid te voldoen, met inbegrip van ondersteunend bewijsmateriaal, teneinde de naleving van de verplichtingen te kunnen aantonen.

Indien er na het verstrijken van de in de eerste alinea vastgestelde bewaringstermijn gerechtelijke of administratieve procedures uit hoofde van deze richtlijn lopen, wordt de bewaringstermijn verlengd tot de afsluiting van de zaak.

*Artikel 6***Passende zorgvuldigheid op groepsniveau**

1. ►**C1** De lidstaten zorgen ervoor dat het moederondernemingen die onder het toepassingsgebied van deze richtlijn vallen, is toegestaan de verplichtingen van de artikelen 7 tot en met 16 en artikel 22 na te komen ◀ namens ondernemingen die dochterondernemingen van die moederondernemingen zijn en onder het toepassingsgebied van deze richtlijn vallen, indien dat daadwerkelijke naleving waarborgt. Dit laat onverlet dat dergelijke dochterondernemingen worden onderworpen aan de uitoefening van de bevoegdheden van de toezichhoudende autoriteiten overeenkomstig artikel 25 en aan hun wettelijke aansprakelijkheid overeenkomstig artikel 29.

▼B

2. De naleving van de verplichtingen inzake passende zorgvuldigheid van de artikelen 7 tot en met 16 door een moederonderneming overeenkomstig lid 1 van dit artikel is aan alle volgende voorwaarden onderworpen:

- a) de dochteronderneming en de moederonderneming verstrekken elkaar alle nodige informatie en werken samen om aan de uit deze richtlijn voortvloeiende verplichtingen te voldoen;
- b) de dochteronderneming volgt het beleid inzake passende zorgvuldigheid van haar moederonderneming, dat dusdanig is vormgegeven dat ten aanzien van de dochteronderneming aan de verplichtingen van artikel 7, lid 1, wordt voldaan;
- c) de dochteronderneming integreert passende zorgvuldigheid in al haar beleid en risicobeheersystemen overeenkomstig artikel 7, waarbij zij duidelijk beschrijft aan welke verplichtingen de moederonderneming moet voldoen en stelt, indien nodig, de relevante belanghebbenden hiervan in kennis;
- d) waar nodig blijft de dochteronderneming passende maatregelen nemen overeenkomstig de artikelen 10 en 11, en blijft zij haar verplichtingen uit hoofde van de artikelen 12 en 13 nakomen;
- e) de dochteronderneming vraagt in voorkomend geval om contractuele garanties van een directe zakenpartner overeenkomstig artikel 10, lid 2, punt b), of artikel 11, lid 3, punt c), vraagt om contractuele garanties van een indirecte zakenpartner overeenkomstig artikel 10, lid 4, of artikel 11, lid 5, en schort de zakelijke relatie op of beëindigt deze overeenkomstig artikel 10, lid 6, of artikel 11, lid 7.

3. Indien de moederonderneming namens de dochteronderneming overeenkomstig lid 1 van dit artikel aan de verplichting van artikel 22 voldoet, voldoet de dochteronderneming aan de in artikel 22 vastgestelde verplichtingen overeenkomstig het transitieplan voor beperking van de klimaatverandering van de moederonderneming, dat dienovereenkomstig is aangepast aan haar bedrijfsmodel en -strategie.

*Artikel 7***Integratie van passende zorgvuldigheid in het beleid en de risicobeheersystemen van de onderneming**

1. De lidstaten zorgen ervoor dat ondernemingen passende zorgvuldigheid in al hun relevante beleid en risicobeheersystemen integreren en dat zij over een beleid inzake passende zorgvuldigheid beschikken dat een risicogebaseerde passende zorgvuldigheid waarborgt.

2. Het in lid 1 bedoelde beleid inzake passende zorgvuldigheid wordt ontwikkeld in voorafgaand overleg met de werknemers van de onderneming en hun vertegenwoordigers, en omvat alle volgende elementen:

- a) een beschrijving van de aanpak van de onderneming, ook op de lange termijn, op het gebied van passende zorgvuldigheid;

▼B

b) een gedragscode met de in de hele onderneming en in haar dochterondernemingen, alsook de bij haar directe of indirecte handelspartners, na te leven regels en beginselen, overeenkomstig artikel 10, lid 2, punt b), artikel 10, lid 4, artikel 11, lid 3, punt c), of artikel 11, lid 5, en

c) een beschrijving van de procedures die zijn ingevoerd om passende zorgvuldigheid te integreren in het toepasselijke beleid van de onderneming en toe te passen, met inbegrip van de maatregelen die zijn genomen om de naleving van de in punt b) bedoelde gedragscode te controleren en om de toepassing van die code uit te breiden tot zakenpartners.

3. De lidstaten zien erop toe dat ondernemingen hun beleid inzake passende zorgvuldigheid onverwijld bijwerken nadat zich een significante wijziging heeft voorgedaan, en dat beleid ten minste om de 24 maanden evalueren en, indien nodig, bijwerken.

Voor de in de eerste alinea bedoelde doeleinden houden ondernemingen rekening met de negatieve effecten die reeds overeenkomstig artikel 8 zijn vastgesteld, alsook met de passende maatregelen die zijn genomen om die negatieve effecten overeenkomstig de artikelen 10 en 11 aan te pakken en met het resultaat van de overeenkomstig artikel 15 uitgevoerde beoordelingen.

*Artikel 8***Vaststelling en beoordeling van feitelijke en potentiële negatieve effecten**

1. De lidstaten zorgen ervoor dat ondernemingen passende maatregelen nemen om feitelijke en potentiële negatieve effecten van hun eigen activiteiten of die van hun dochterondernemingen en, indien deze verband houden met hun activiteitenketens, die van hun zakenpartners, vast te stellen en te beoordelen, overeenkomstig dit artikel.

2. Als onderdeel van de in lid 1 beschreven verplichting nemen ondernemingen, rekening houdend met de desbetreffende risicofactoren, passende maatregelen om:

a) hun eigen activiteiten, die van hun dochterondernemingen en, indien deze verband houden met hun activiteitenketen, die van hun zakenpartners in kaart te brengen, teneinde vast te stellen op welke algemene gebieden zich het meest waarschijnlijk negatieve effecten zullen voordoen en deze het ernstigst zullen zijn;

b) op basis van de resultaten van het in punt a) bedoelde in kaart brengen, voeren ondernemingen een diepgaande beoordeling uit van hun eigen activiteiten, die van hun dochterondernemingen en, indien deze verband houden met hun activiteitenketen, die van hun zakenpartners, op de gebieden waar zich het meest waarschijnlijk negatieve effecten zullen voordoen en deze het ernstigst zullen zijn.

▼B

3. De lidstaten zorgen ervoor dat ondernemingen, ten behoeve van de vaststelling en beoordeling van de in lid 1 bedoelde negatieve effecten op basis van, in voorkomend geval, kwantitatieve en kwalitatieve informatie, gebruik kunnen maken van passende middelen, met inbegrip van onafhankelijke verslagen en informatie die is verzameld via het kennisgevingsmechanisme en de klachtenprocedure overeenkomstig artikel 14.

4. Indien informatie die nodig is voor de diepgaande beoordeling waarin in lid 2, punt b), wordt voorzien kan worden verkregen van zakenpartners op verschillende niveaus van de activiteitenketen, geeft de onderneming prioriteit aan het opvragen van dergelijke informatie, indien redelijk, rechtstreeks bij zakenpartners waar de negatieve effecten zich het meest waarschijnlijk zullen voordoen.

*Artikel 9***Prioritering van vastgestelde feitelijke en potentiële negatieve effecten**

1. De lidstaten zorgen ervoor dat, wanneer het niet haalbaar is alle vastgestelde negatieve effecten in een keer en voor hun volle omvang te voorkomen, te verlichten, te beëindigen of tot een minimum te beperken, ondernemingen prioriteit geven aan op grond van artikel 8 vastgestelde negatieve effecten teneinde aan de verplichtingen van artikel 10 of 11 te voldoen.

2. De in lid 1 bedoelde prioritering is gebaseerd op de ernst en de waarschijnlijkheid van de negatieve effecten.

3. Zodra de meest ernstige en waarschijnlijke negatieve effecten overeenkomstig artikel 10 of artikel 11 binnen een redelijke termijn zijn verholpen, pakt de onderneming minder ernstige en minder waarschijnlijke negatieve effecten aan.

*Artikel 10***Preventie van potentiële negatieve effecten**

1. De lidstaten zorgen ervoor dat ondernemingen passende maatregelen treffen om potentiële negatieve effecten die op grond van artikel 8 vastgesteld zijn of hadden moeten zijn, te voorkomen of, indien preventie niet of niet onmiddellijk mogelijk is, afdoende te verlichten overeenkomstig artikel 9 en dit artikel.

Bij de vaststelling van de in de eerste alinea bedoelde passende maatregelen wordt terdege rekening gehouden met:

- a) de vraag of het potentiële negatieve effect mogelijk door alleen de onderneming is veroorzaakt, mogelijk bij handelingen of nalatigheden gezamenlijk door de onderneming en een dochteronderneming of zakenpartner is veroorzaakt, dan wel mogelijk door alleen de zakenpartner van een onderneming in de activiteitenketen is veroorzaakt;

▼B

- b) de vraag of het potentiële negatieve effect zich kan voordoen in de activiteiten van een dochteronderneming, directe zakenpartner of indirecte zakenpartner, en
- c) het vermogen van de onderneming om invloed uit te oefenen op de zakenpartner die het potentiële negatieve effect mogelijk veroorzaakt of mede veroorzaakt.

2. Van ondernemingen wordt vereist dat zij, in voorkomend geval, de volgende passende maatregelen nemen:

- a) indien nodig vanwege de aard of de complexiteit van de vereiste preventieve maatregelen, onverwijld een preventief actieplan ontwikkelen en uitvoeren, met redelijke en duidelijk omschreven tijdschema's voor de toepassing van passende maatregelen en kwalitatieve en kwantitatieve indicatoren voor het meten van verbeteringen; ondernemingen kunnen hun actieplannen ontwikkelen in samenspraak met initiatieven van de sector of van meerdere belanghebbenden; het preventief actieplan wordt aangepast aan de activiteiten en de activiteitenketens van ondernemingen;
- b) een directe zakenpartner vragen om contractuele garanties dat deze ervoor zal zorgen dat de gedragscode van de onderneming en, zo nodig, een preventief actieplan worden nageleefd, onder meer door overeenkomstige contractuele garanties vast te leggen van zijn partners voor zover hun activiteiten deel uitmaken van de activiteitenketen van de onderneming; wanneer dergelijke contractuele garanties worden verkregen, is lid 5 van toepassing;
- c) de nodige financiële of niet-financiële investeringen in, aanpassingen of actualisering van, bijvoorbeeld faciliteiten, productie- of andere operationele processen en -infrastructuur verrichten;
- d) de nodige wijzigingen of verbeteringen aanbrengen in het eigen ondernemingsplan en in de algemene strategieën en activiteiten van de onderneming, met inbegrip van inkoop-, ontwerp- en distributiepraktijken;
- e) gerichte en evenredige steun verlenen aan een kmo die een zakenpartner van de onderneming is, indien dit in het licht van de middelen, kennis en beperkingen van de kmo noodzakelijk is, onder meer door toegang te verlenen of mogelijk te maken tot capaciteitsopbouw, opleiding of verbetering van beheersystemen, en, indien de naleving van de gedragscode of het preventief actieplan de levensvatbaarheid van de kmo in gevaar zou brengen, door gerichte en evenredige financiële steun te verlenen, zoals directe financiering, leningen tegen lage rente, garanties voor continue inkoop of ondersteuning bij het verkrijgen van financiering;
- f) overeenkomstig het Unierecht, met inbegrip van het mededingingsrecht, samenwerken met andere entiteiten, onder meer, in voorkomend geval, teneinde de onderneming beter in staat te stellen het negatieve effect te voorkomen of te verlichten, met name wanneer geen andere maatregel geschikt of doeltreffend is.

▼B

3. Ondernemingen kunnen, in voorkomend geval, passende maatregelen nemen bovenop de in lid 2 genoemde maatregelen, zoals in contact treden met een zakenpartner over de verwachtingen van de onderneming met betrekking tot het voorkomen en verlichten van potentiële negatieve effecten, of door toegang te verlenen of mogelijk te maken tot capaciteitsopbouw, richtsnoeren, administratieve en financiële steun zoals leningen of financiering, daarbij rekening houdend met de middelen, kennis en beperkingen van de zakenpartner.

4. Ten aanzien van potentiële negatieve effecten die niet voorkomen of afdoende verlicht konden worden door de in lid 2 genoemde passende maatregelen, kan de onderneming een indirecte zakenpartner om contractuele garanties vragen, teneinde naleving van de gedragscode van de onderneming of een preventief actieplan te bewerkstelligen. Wanneer dergelijke contractuele garanties worden verkregen, is lid 5 van toepassing.

5. De in lid 2, punt b), en in lid 4 bedoelde contractuele garanties gaan vergezeld van passende maatregelen om de naleving te controleren. Ten behoeve van verificatie van naleving kan de onderneming een beroep doen op verificatie door een onafhankelijke derde partij, onder meer via initiatieven van de sector of van meerdere belanghebbenden.

Wanneer contractuele garanties worden verkregen van of een overeenkomst wordt gesloten met een kmo, moeten de gebruikte voorwaarden billijk, redelijk en niet-discriminerend zijn. De onderneming beoordeelt ook of de contractuele garanties van een kmo vergezeld moeten gaan van een of meer passende maatregelen voor kmo's die zijn bedoeld in lid 2, punt e). Indien ten aanzien van kmo's maatregelen worden genomen om naleving te verifiëren, draagt de onderneming de kosten van de verificatie door een onafhankelijke derde partij. Indien de kmo verzoekt om ten minste een deel van de kosten van de verificatie door een onafhankelijke derde partij te betalen, of indien aldus overeengekomen met de onderneming, kan de kmo de resultaten van die verificatie delen met andere ondernemingen.

6. Ten aanzien van potentiële negatieve effecten als bedoeld in lid 1 die niet voorkomen of afdoende verlicht konden worden door de maatregelen genoemd in de leden 2, 4 en 5, wordt, in laatste instantie, van de onderneming vereist dat zij afziet van het aangaan van nieuwe relaties of het uitbreiden van bestaande relaties met een zakenpartner verbonden aan, of in de activiteitenketen waar, het effect zich heeft voorgedaan, en treft de onderneming voor zover de wetgeving die op hun relaties van toepassing is dit toestaat, in laatste instantie de volgende maatregelen:

- a) onverwijld een versterkt preventief actieplan voor het specifieke negatieve effect vaststellen en uitvoeren, door het hefboomeffect van de onderneming te gebruiken of te vergroten door de zakelijke relaties met betrekking tot de betrokken activiteiten tijdelijk op te schorten, mits redelijkerwijs kan worden verwacht dat die inspanningen zullen slagen; het actieplan bevat een specifiek en passend tijdschema voor de vaststelling en uitvoering van alle daarin opgenomen maatregelen, tijdens welk de onderneming ook op zoek kan gaan naar alternatieve zakenpartners;

▼B

- b) als er geen redelijke verwachting is dat die inspanningen zouden slagen, of indien de uitvoering van het versterkte preventief actieplan het negatieve effect niet heeft voorkomen of verlicht, de zakelijke relatie met betrekking tot de betrokken activiteiten beëindigen indien het potentiële negatieve effect ernstig is.

Alvorens een zakelijke relatie tijdelijk op te schorten of te beëindigen, beoordeelt de onderneming of redelijkerwijs kan worden verwacht dat de negatieve effecten die daaruit voortvloeien duidelijk ernstiger zijn dan het negatieve effect dat niet kon worden voorkomen of afdoende beperkt. Indien dat het geval is, is de onderneming niet verplicht de zakelijke relatie op te schorten of te beëindigen en is zij in een positie om aan de bevoegde toezichhoudende autoriteit verslag uit te brengen over de naar behoren gemotiveerde redenen voor dat besluit.

De lidstaten voorzien in de mogelijkheid om de zakelijke relatie in overeenkomsten die onder hun recht vallen, overeenkomstig de eerste alinea tijdelijk op te schorten of te beëindigen, met uitzondering van overeenkomsten die de partijen wettelijk verplicht zijn aan te gaan.

Indien de onderneming besluit de zakelijke relatie tijdelijk op te schorten of te beëindigen, neemt zij maatregelen om de effecten van de opschorting of beëindiging te voorkomen, te verlichten of te beëindigen, stelt zij de betrokken zakenpartner daarvan binnen een redelijke termijn in kennis en evalueert zij dat besluit voortdurend.

Indien de onderneming besluit de zakelijke relatie niet tijdelijk op te schorten of te beëindigen op grond van dit artikel, monitort de onderneming het potentiële negatieve effect en voert zij periodiek een beoordeling uit van haar besluit en van de vraag of er verdere passende maatregelen beschikbaar zijn.

Artikel 11

Beëindiging van feitelijke negatieve effecten

1. De lidstaten zorgen ervoor dat ondernemingen passende maatregelen nemen om een einde te maken aan feitelijke negatieve effecten die op grond van artikel 8 vastgesteld zijn of hadden moeten zijn, overeenkomstig artikel 9 en overeenkomstig dit artikel.

Bij de vaststelling van de in de eerste alinea bedoelde passende maatregelen wordt terdege rekening gehouden met:

- a) de vraag of het feitelijke negatieve effect door alleen de onderneming is veroorzaakt, gezamenlijk door de onderneming en een dochteronderneming of zakenpartner is veroorzaakt, bij handelingen of nalatigheden, dan wel door alleen een zakenpartner van de onderneming in de activiteitenketen is veroorzaakt;
- b) de vraag of het feitelijke negatieve effect zich heeft voorgedaan in de activiteiten van een dochteronderneming, een directe zakenpartner of een indirecte zakenpartner, en

▼B

- c) het vermogen van de onderneming om invloed uit te oefenen op de zakenpartner die het feitelijke negatieve effect heeft veroorzaakt of mede heeft veroorzaakt.

2. Indien aan het negatieve effect niet onmiddellijk een einde kan worden gemaakt, zorgen de lidstaten ervoor dat de ondernemingen de omvang van dat effect tot een minimum beperken.

3. Van de ondernemingen wordt vereist dat zij, in voorkomend geval, de volgende passende maatregelen nemen:

- a) het negatieve effect of neutraliseren of de omvang ervan tot een minimum beperken; dergelijke maatregelen staan in verhouding tot de ernst van het negatieve effect en tot de betrokkenheid van de onderneming bij het negatieve effect;
- b) indien het negatieve effect niet onmiddellijk kan worden beëindigd: onverwijld een corrigerend actieplan ontwikkelen en uitvoeren, met redelijke en duidelijk omschreven tijdschema's voor de toepassing van passende maatregelen, en kwalitatieve en kwantitatieve indicatoren voor het meten van verbeteringen; ondernemingen kunnen hun actieplannen ontwikkelen in samenhang met initiatieven van de sector of van meerdere belanghebbenden; het corrigerend actieplan wordt aangepast aan de activiteiten en de activiteitenketens van de ondernemingen;
- c) een directe zakenpartner vragen om contractuele garanties dat deze ervoor zal zorgen dat de gedragscode van de onderneming en, zo nodig, een corrigerend actieplan worden nageleefd, onder meer door overeenkomstige contractuele garanties te verkrijgen van zijn partners voor zover hun activiteiten deel uitmaken van de activiteitenketen van de onderneming; wanneer dergelijke contractuele garanties worden verkregen, is lid 6 van toepassing;
- d) de nodige financiële of niet-financiële investeringen in, aanpassingen of actualisering van, bijvoorbeeld faciliteiten, productie- of andere operationele processen en -infrastructuur verrichten;
- e) de nodige wijzigingen of verbeteringen aanbrengen in het eigen ondernemingsplan en in de algemene strategieën en activiteiten van de onderneming, met inbegrip van inkoop-, ontwerp- en distributiepraktijken;
- f) gerichte en evenredige steun verlenen aan een kmo die een zakenpartner van de onderneming is, indien dit in het licht van de middelen, kennis en beperkingen van de kmo noodzakelijk is, onder meer door toegang te verlenen of mogelijk te maken tot capaciteitsopbouw, opleiding of verbetering van beheersystemen, en, indien de naleving van de gedragscode of het corrigerend actieplan de levensvatbaarheid van de kmo in gevaar zou brengen, door gerichte en evenredige financiële steun te verlenen, zoals directe financiering, leningen tegen lage rente, garanties voor continue inkoop of ondersteuning bij het verkrijgen van financiering;

▼B

g) overeenkomstig het Unierecht, met inbegrip van het mededingingsrecht, samenwerken met andere entiteiten, onder meer, in voorkomend geval, teneinde de onderneming beter in staat te stellen het negatieve effect te beëindigen of de omvang ervan tot een minimum te beperken, met name wanneer geen andere maatregel geschikt of doeltreffend is;

h) herstel bieden overeenkomstig artikel 12.

4. Ondernemingen kunnen, in voorkomend geval, passende maatregelen nemen bovenop de in lid 3 genoemde maatregelen, zoals in contact treden met een zakenpartner over de verwachtingen van de onderneming met betrekking tot het beëindigen van feitelijke negatieve effecten of het tot een minimum beperken van de omvang ervan, of toegang verlenen of mogelijk maken tot capaciteitsopbouw, richtsnoeren, administratieve en financiële steun zoals leningen of financiering, daarbij rekening houdend met de middelen, kennis en beperkingen van de zakenpartner.

5. Ten aanzien van feitelijke negatieve effecten die niet beëindigd konden worden of waarvan de omvang niet afdoende tot een minimum kon worden beperkt door de in lid 3 genoemde passende maatregelen, kan de onderneming een indirecte zakenpartner om contractuele garanties vragen, teneinde de gedragscode van de onderneming of een corrigerend actieplan na te laten leven. Wanneer dergelijke contractuele garanties worden verkregen, is lid 6 van toepassing.

6. De in lid 3, punt c), en in lid 5 bedoelde contractuele garanties gaan vergezeld van passende maatregelen om de naleving te controleren. Voor verificatie van naleving kan de onderneming een beroep doen op verificatie door een onafhankelijke derde partij, onder meer via initiatieven van de sector of van meerdere belanghebbenden.

Wanneer contractuele garanties worden verkregen van of een overeenkomst wordt gesloten met een kmo, moeten de gebruikte voorwaarden billijk, redelijk en niet-discriminerend zijn. De onderneming beoordeelt ook of de contractuele garanties van een kmo vergezeld moeten gaan van een of meer passende maatregelen voor kmo's die zijn bedoeld in lid 3, punt f). Indien ten aanzien van kmo's maatregelen worden genomen om naleving te verifiëren, draagt de onderneming de kosten van de verificatie door een onafhankelijke derde partij. Indien de kmo verzoekt om ten minste een deel van de kosten van de verificatie door een onafhankelijke derde partij te betalen, of indien aldus overeengekomen met de onderneming, kan de kmo de resultaten van die verificatie delen met andere ondernemingen.

7. Ten aanzien van feitelijke negatieve effecten als bedoeld in lid 1 die niet voorkomen of afdoende verlicht konden worden door de maatregelen genoemd in de leden 3, 5 en 6, wordt, in laatste instantie, van de onderneming vereist dat zij afziet van het aangaan van nieuwe relaties of het uitbreiden van bestaande relaties met een zakenpartner verbonden aan, of in de activiteitenketen waar, het effect zich heeft voorgedaan, en treft de onderneming voor zover de wetgeving die op hun relaties van toepassing is dit toestaat, in laatste instantie de volgende maatregelen:

▼B

- a) onverwijld een versterkt corrigerend actieplan voor het specifieke negatieve effect vaststellen en uitvoeren, onder meer door het hef-boomeffect van de onderneming te gebruiken of te vergroten door de zakelijke relaties met betrekking tot de betrokken activiteiten tijdelijk op te schorten, mits redelijkerwijs kan worden verwacht dat die inspanningen zullen slagen; het actieplan bevat een specifiek en passend tijdschema voor de vaststelling en uitvoering van alle daarin opgenomen maatregelen, tijdens welk de onderneming ook op zoek kan gaan naar alternatieve zakenpartners;
- b) als er geen redelijke verwachting is dat de in punt a) bedoelde inspanningen zullen slagen, of indien de uitvoering van het versterkte corrigerend actieplan het negatieve effect niet voorkomt of verlicht, de zakelijke relatie met betrekking tot de betrokken activiteiten beëindigen indien het feitelijke negatieve effect ernstig is.

Alvorens een zakelijke relatie tijdelijk op te schorten of te beëindigen, beoordeelt de onderneming of redelijkerwijs kan worden verwacht dat de negatieve effecten daarvan duidelijk ernstiger zijn dan het negatieve effect dat niet kon worden beëindigd of waarvan de omvang niet afdoende tot een minimum kon worden beperkt. Indien dat het geval is, is de onderneming niet verplicht de zakelijke relatie op te schorten of te beëindigen en is zij in een positie om aan de bevoegde toezichhoudende autoriteit verslag uit te brengen over de naar behoren gemotiveerde redenen voor dat besluit.

De lidstaten voorzien in de mogelijkheid om de zakelijke relatie in overeenkomsten die onder hun recht vallen, overeenkomstig de eerste alinea tijdelijk op te schorten of te beëindigen, met uitzondering van overeenkomsten die de partijen wettelijk verplicht zijn aan te gaan.

Indien de onderneming besluit de zakelijke relatie tijdelijk op te schorten of te beëindigen, neemt zij maatregelen om de effecten van de opschorting of beëindiging te voorkomen, te verlichten of te beëindigen, stelt zij de zakenpartner daarvan binnen een redelijke termijn in kennis en evalueert zij dat besluit voortdurend.

Indien de onderneming besluit de zakelijke relatie niet tijdelijk op te schorten of te beëindigen op grond van dit artikel, monitort de onderneming het feitelijke negatieve effect en voert zij periodiek een beoordeling uit van haar besluit en van de vraag of er verdere passende maatregelen beschikbaar zijn.

Artikel 12

Herstel van feitelijke negatieve effecten

1. De lidstaten zorgen ervoor dat, indien een onderneming een feitelijk negatief effect heeft veroorzaakt of mede heeft veroorzaakt, de onderneming herstel biedt.

2. Wanneer het feitelijke negatieve effect alleen door de zakenpartner van de onderneming wordt veroorzaakt, kan de onderneming vrijwillig herstel bieden. De onderneming kan ook gebruikmaken van haar vermogen om invloed uit te oefenen op de zakenpartner die het negatieve effect veroorzaakt, om herstel te bieden.

*Artikel 13***Zinnvolle samenwerking met belanghebbenden**

1. De lidstaten zorgen ervoor dat ondernemingen passende maatregelen nemen om doeltreffend samen te werken met belanghebbenden, in overeenstemming met dit artikel.
2. Onverminderd Richtlijn (EU) 2016/943 voorzien ondernemingen bij de raadpleging van belanghebbenden deze belanghebbenden van relevante en volledige informatie teneinde deze raadplegingen doeltreffend en transparant te doen verlopen. Onverminderd Richtlijn (EU) 2016/943 mogen geraadpleegde belanghebbenden een met redenen omkleed verzoek om relevante aanvullende informatie indienen, die de onderneming binnen een redelijke termijn en in een passende en begrijpelijke vorm verstrekt. Indien de onderneming een verzoek om aanvullende informatie weigert, hebben de geraadpleegde belanghebbenden het recht op een schriftelijke rechtvaardiging van die weigering.
3. Belanghebbenden worden geraadpleegd tijdens de volgende fasen van de procedure inzake passende zorgvuldigheid:
 - a) bij het verzamelen van de nodige informatie over feitelijke of potentiële negatieve effecten, teneinde negatieve effecten op grond van de artikelen 8 en 9 vast te stellen, te beoordelen en te prioriteren;
 - b) bij het ontwikkelen van preventieve en corrigerende actieplannen op grond van artikel 10, lid 2, en artikel 11, lid 3, en bij het ontwikkelen van versterkte preventieve en corrigerende actieplannen op grond van artikel 10, lid 6, en artikel 11, lid 7;
 - c) bij het nemen van het besluit om een zakelijke relatie te beëindigen of op te schorten op grond van artikel 10, lid 6, en artikel 11, lid 7;
 - d) bij het vaststellen van passende maatregelen met het oog op het herstel van negatieve effecten op grond van artikel 12;
 - e) in voorkomend geval, bij de ontwikkeling van kwalitatieve en kwantitatieve indicatoren voor het krachtens artikel 15 vereiste toezicht.
4. Wanneer het redelijkerwijs niet mogelijk is doeltreffend samen te werken met belanghebbenden voor zover dat nodig is om aan de voorschriften van deze richtlijn te voldoen, raadplegen ondernemingen daarnaast deskundigen die geloofwaardige inzichten kunnen verschaffen in feitelijke of potentiële negatieve effecten.
5. Bij raadplegen van de belanghebbenden brengen ondernemingen obstakels voor samenwerking in kaart en zorgen zij ervoor, onder meer door de vertrouwelijkheid of anonimiteit te bewaren, dat de deelnemers niet te maken krijgen met vergelding of wraak.

▼B

6. De lidstaten zorgen ervoor dat ondernemingen de in dit artikel vastgestelde verplichtingen kunnen nakomen door middel van initiatieven van de sector of van meerdere belanghebbenden, naargelang het geval, mits de raadplegingsprocedures voldoen aan de vereisten van dit artikel. Het gebruik van initiatieven van de sector en van meerdere belanghebbenden volstaat niet om te voldoen aan de verplichting om de eigen werknemers van de onderneming en hun vertegenwoordigers te raadplegen.

7. De samenwerking met werknemers en hun vertegenwoordigers doet geen afbreuk aan het toepasselijke Unie- en nationale recht op het gebied van werkgelegenheid en sociale rechten, noch aan de toepasselijke collectieve overeenkomsten.

*Artikel 14***Kennisgevingsmechanisme en klachtenprocedure**

1. De lidstaten zorgen ervoor dat ondernemingen de in lid 2 genoemde personen en entiteiten de mogelijkheid bieden om bij hen klachten in te dienen wanneer die personen of entiteiten gerechtvaardigde bezorgdheid hebben over feitelijke of potentiële negatieve effecten met betrekking tot de eigen activiteiten van de ondernemingen, de activiteiten van hun dochterondernemingen of die van hun zakenpartners in de activiteitenketens van de ondernemingen.

2. De lidstaten zorgen ervoor dat klachten kunnen worden ingediend door:

- a) natuurlijke of rechtspersonen die worden getroffen of redelijke gronden hebben om aan te nemen dat zij getroffen kunnen worden door een negatief effect en de namens hen optredende legitieme vertegenwoordigers, zoals maatschappelijke organisaties en mensenrechtenverdedigers;
- b) vakbonden en andere werknemersvertegenwoordigers die natuurlijke personen vertegenwoordigen die in de betrokken activiteitenketen werkzaam zijn, en
- c) maatschappelijke organisaties die actief zijn op en ervaring hebben met aanverwante gebieden indien de klacht betrekking heeft op een negatief milieueffect.

3. De lidstaten zorgen ervoor dat ondernemingen een eerlijke, openbaar beschikbare, toegankelijke, voorspelbare en transparante procedure vaststellen voor de behandeling van de in lid 1 bedoelde klachten, met inbegrip van een procedure voor wanneer de onderneming een klacht ongegrond acht, en dat zij de betrokken werknemersvertegenwoordigers en vakbonden over deze procedure informeren. Ondernemingen nemen redelijkerwijs beschikbare maatregelen om elke vorm van represaille te voorkomen door de vertrouwelijkheid te waarborgen van de identiteit van de persoon of organisatie die de klacht heeft ingediend, in overeenstemming met het nationale recht. Wanneer informatie moet worden gedeeld, gebeurt dit op een wijze die de veiligheid van de klager niet in gevaar brengt, onder meer door de identiteit van die klager niet bekend te maken.

▼B

De lidstaten dragen er zorg voor dat, indien de klacht gegrond is, het negatieve effect waarop de klacht betrekking heeft, wordt geacht te zijn vastgesteld in de zin van artikel 8, en dat de onderneming passende maatregelen treft overeenkomstig de artikelen 10, 11 en 12.

4. De lidstaten zorgen ervoor dat de klagers het recht hebben om:

- a) van de onderneming waarbij zij een klacht op grond van lid 1 hebben ingediend, een passende follow-up van de klacht te verlangen;
- b) met vertegenwoordigers van de onderneming op passend niveau bijeen te komen om feitelijke of potentiële ernstige negatieve effecten waarop de klacht betrekking heeft, en het potentiële herstel overeenkomstig artikel 12, te bespreken;
- c) van de onderneming een motivering te ontvangen met de redenen waarom een klacht al dan niet gegrond werd geacht, evenals, indien de klacht gegrond werd geacht, van de onderneming informatie te ontvangen over de stappen en maatregelen die zijn of moeten worden genomen.

5. De lidstaten zorgen ervoor dat ondernemingen een toegankelijk mechanisme invoeren dat personen en entiteiten de mogelijkheid biedt kennisgevingen in te dienen wanneer zij informatie of gerechtvaardigde bezorgdheid hebben over feitelijke of potentiële negatieve effecten met betrekking tot hun eigen activiteiten, de activiteiten van hun dochterondernemingen en de activiteiten van hun zakenpartners in de activiteitenketens van de ondernemingen.

Dat mechanisme zorgt ervoor dat kennisgevingen hetzij anoniem, hetzij vertrouwelijk kunnen worden gedaan overeenkomstig het nationale recht. Ondernemingen nemen redelijkerwijs beschikbare maatregelen om elke vorm van represaille te voorkomen door te waarborgen dat de identiteit van personen of entiteiten die kennisgevingen indienen vertrouwelijk blijft, in overeenstemming met de nationale wet. De onderneming kan personen of entiteiten die een kennisgeving indienen, in voorkomend geval, in kennis stellen van de genomen of te nemen maatregelen.

6. De lidstaten zorgen ervoor dat ondernemingen aan de in lid 1, de eerste alinea van lid 3, en lid 5 vastgelegde verplichtingen kunnen voldoen door deel te nemen aan gezamenlijke klachtenprocedures en kennisgevingsmechanismen, met inbegrip van gezamenlijk door ondernemingen, via brancheorganisaties, initiatieven van meerdere belanghebbenden of algemene kaderovereenkomsten ingestelde procedures en mechanismen, met dien verstande dat die gezamenlijke procedures en mechanismen aan de vereisten van dit artikel moeten voldoen.

7. De indiening van een kennisgeving of klacht op grond van dit artikel mag geen voorwaarde zijn noch de persoon die deze indient beletten toegang te krijgen tot de procedures krachtens artikel 26 en 29 of tot andere buitengerechtelijke mechanismen.

Artikel 15

Toezicht

De lidstaten zorgen ervoor dat ondernemingen hun eigen activiteiten en maatregelen, die van hun dochterondernemingen en, indien deze verband houden met de activiteitenketen van de onderneming, die van hun zakenpartners periodiek evalueren teneinde de uitvoering te beoordelen en erop toe te zien dat negatieve effecten op passende en doeltreffende wijze worden vastgesteld, voorkomen, verlicht, beëindigd en in omvang tot een minimum worden beperkt. Deze beoordelingen zijn, in voorkomend geval, gebaseerd op kwalitatieve en kwantitatieve indicatoren en vinden onverwijld nadat zich een significante wijziging heeft voorgedaan, doch ten minste één keer per jaar plaats en telkens wanneer er redelijke gronden zijn om aan te nemen dat er zich nieuwe risico's op deze negatieve effecten kunnen voordoen. In voorkomend geval worden het beleid inzake passende zorgvuldigheid, de vastgestelde negatieve effecten en de daaruit afgeleide passende maatregelen geactualiseerd overeenkomstig de resultaten van die beoordelingen en met inachtneming van relevante informatie van belanghebbenden.

Artikel 16

Communicatie

1. Onverminderd de vrijstelling waarin lid 2 van dit artikel voorziet, zorgen de lidstaten ervoor dat ondernemingen verslag uitbrengen over de aangelegenheden die onder deze richtlijn vallen door op hun website een jaarlijkse verklaring te publiceren. Die jaarlijkse verklaring wordt bekendgemaakt:

- a) in ten minste één van de officiële talen van de Unie die gebruikt wordt in de lidstaat van de op grond van artikel 24 aangewezen toezichthoudende autoriteit en, indien verschillend, in een taal die in de internationale zakenwereld gebruikelijk is;
- b) binnen een redelijke termijn, maar uiterlijk twaalf maanden na de balansdatum van het boekjaar waarvoor de verklaring wordt opgesteld, of, voor ondernemingen die vrijwillig rapporteren overeenkomstig Richtlijn 2013/34/EU, uiterlijk op de datum van publicatie van de jaarrekeningen.

In het geval van een onderneming die is opgericht in overeenstemming met de wetgeving van een derde land, wordt in de verklaring ook de uit hoofde van artikel 23, lid 2, vereiste informatie betreffende de gemachtigde vertegenwoordiger van de onderneming opgenomen.

2. Lid 1 van dit artikel is niet van toepassing op ondernemingen die onderworpen zijn aan de vereisten inzake duurzaamheidsrapportering overeenkomstig artikel 19 bis, 29 bis of 40 bis van Richtlijn 2013/34/EU, met inbegrip van ondernemingen die zijn vrijgesteld overeenkomstig artikel 19 bis, lid 9, of artikel 29 bis, lid 8, van die richtlijn.

▼B

3. Uiterlijk op 31 maart 2027 stelt de Commissie overeenkomstig artikel 34 gedelegeerde handelingen vast ter aanvulling van deze richtlijn door de inhoud van en de criteria voor de in lid 1 bedoelde verslaglegging vast te leggen, waarbij de informatie in verband met de beschrijving van passende zorgvuldigheid, feitelijke en potentiële negatieve effecten, en de naar aanleiding van die effecten vastgestelde passende maatregelen voldoende nauwkeurig wordt gespecificeerd. Bij de voorbereiding van die gedelegeerde handelingen houdt de Commissie terdege rekening met de op grond van de artikelen 29 ter en 40 ter van Richtlijn 2013/34/EU vastgestelde duurzaamheidsrapporteringsstandaarden en stemt zij die handelingen daar waar nodig op af.

Bij de vaststelling van de in de eerste alinea bedoelde gedelegeerde handelingen zorgt de Commissie ervoor dat er geen overlapping is bij de rapportageverplichtingen voor de in artikel 3, lid 1, punt a), iii), bedoelde ondernemingen die aan rapportagevereisten zijn onderworpen uit hoofde van artikel 4 van Verordening (EU) 2019/2088, en dat de in deze richtlijn vastgestelde minimumverplichtingen volledig in acht worden genomen.

*Artikel 17***Toegankelijkheid van informatie op het Europees centraal toegangspunt**

1. Met ingang van 1 januari 2029 dragen de lidstaten er zorg voor dat ondernemingen die de in artikel 16, lid 1, van deze richtlijn bedoelde jaarlijkse verklaring openbaar maken die verklaring op hetzelfde tijdstip indienen bij de in lid 3 van dit artikel bedoelde verzamelende instantie met het oog op het toegankelijk maken ervan op het bij Verordening (EU) 2023/2859 opgerichte Europees centraal toegangspunt (*European Single Access Point* — ESAP).

De lidstaten zien erop toe dat de informatie in de in de eerste alinea bedoelde jaarlijkse verklaring aan de volgende vereisten voldoet:

- a) de informatie is ingediend in een voor data-extractie geschikt formaat, zoals gedefinieerd in artikel 2, punt 3), van Verordening (EU) 2023/2859, of, indien dat uit hoofde van het Unie- of nationale recht wordt vereist, in een machinaal leesbaar formaat zoals gedefinieerd in artikel 2, punt 4), van die verordening;
- b) de informatie gaat vergezeld van de volgende metadata:
 - i) alle namen van de onderneming waarop de informatie betrekking heeft;
 - ii) de identificatiecode van de onderneming, zoals gespecificeerd op grond van artikel 7, lid 4, punt b), van Verordening (EU) 2023/2859;
 - iii) de grootte van de onderneming naar categorie op grond van artikel 7, lid 4, punt d), van Verordening (EU) 2023/2859;
 - iv) de industriector(en) van de economische activiteiten van de onderneming, op grond van artikel 7, lid 4, punt e), van Verordening (EU) 2023/2859;

▼B

- v) het type informatie, zoals gespecificeerd op grond van artikel 7, lid 4, punt c), van Verordening (EU) 2023/2859;
 - vi) een vermelding of de informatie persoonsgegevens bevat.
2. Voor de toepassing van lid 1, punt b), ii), zorgen de lidstaten ervoor dat ondernemingen een identificatiecode voor juridische entiteiten verkrijgen.
3. Uiterlijk op 31 december 2028 wijzen de lidstaten, teneinde de in lid 1 van dit artikel bedoelde informatie toegankelijk te maken op het ESAP, ten minste één verzamelende instantie zoals gedefinieerd in artikel 2, punt 2), van Verordening (EU) 2023/2859 aan, en stellen zij de Europese Autoriteit voor effecten en markten daarvan in kennis.
4. Om ervoor te zorgen dat de overeenkomstig lid 1 ingediende informatie efficiënt wordt verzameld en beheerd, wordt aan de Commissie de bevoegdheid verleend om uitvoeringsmaatregelen vast te stellen tot nadere vaststelling van:
- a) andere metadata waarvan de informatie vergezeld moet gaan;
 - b) de structurering van data in de informatie, en
 - c) de informatie waarvoor een machinaal leesbaar formaat vereist is en de vraag welk machinaal leesbaar formaat in dergelijke gevallen moet worden gebruikt.

*Artikel 18***Modelcontractbepalingen**

Om ondernemingen te ondersteunen bij de naleving van artikel 10, lid 2, punt b), en artikel 11, lid 3, punt c), stelt de Commissie, uiterlijk op 26 januari 2027, in overleg met de lidstaten en belanghebbenden richtsnoeren vast inzake vrijwillige modelcontractbepalingen.

*Artikel 19***Richtsnoeren**

1. Teneinde ondernemingen of autoriteiten van de lidstaten steun te bieden voor de wijze waarop ondernemingen op een praktische wijze aan hun verplichtingen inzake passende zorgvuldigheid moeten voldoen, en om belanghebbenden te ondersteunen, vaardigt de Commissie, in overleg met de lidstaten en belanghebbenden, het Bureau van de Europese Unie voor de grondrechten, het Europees Milieuagentschap, de Europese Arbeidsautoriteit en, waar passend, internationale organisaties en andere instanties die deskundig zijn op het gebied van passende zorgvuldigheid, richtsnoeren uit, waaronder algemene richtsnoeren en richtsnoeren voor specifieke sectoren of richtsnoeren voor specifieke negatieve effecten.

2. De uit hoofde van lid 1 uit te vaardigen richtsnoeren omvatten het volgende:

▼B

- a) richtsnoeren en beste praktijken voor het uitoefenen van passende zorgvuldigheid in overeenstemming met de verplichtingen zoals vastgesteld in de artikelen 5 tot en met 16, met name het identificatieproces op grond van artikel 8, de prioritering van effecten op grond van artikel 9, passende maatregelen om inkooppraktijken aan te passen op grond van artikel 10, lid 2, en artikel 11, lid 3, verantwoorde terugtrekking op grond van artikel 10, lid 6, en artikel 11, lid 7, passende herstelmaatregelen op grond van artikel 12, en de wijze waarop belanghebbenden op grond van artikel 13 kunnen worden geïdentificeerd en kunnen worden betrokken, onder meer via het kennisgevingsmechanisme en de klachtenprocedure als ingesteld op grond van artikel 14;
- b) praktische richtsnoeren voor het in artikel 22 bedoelde transitieplan;
- c) sectorspecifieke richtsnoeren;
- d) richtsnoeren voor de beoordeling op ondernemingsniveau van zakelijke activiteiten, geografische en contextuele factoren, producten en diensten, en sectorale risicofactoren, met inbegrip van factoren die verband houden met conflict- en hoogrisicogebieden;
- e) verwijzingen naar gegevens en informatiebronnen die beschikbaar zijn voor de naleving van de verplichtingen waarin door deze richtlijn wordt voorzien, en naar digitale instrumenten en technologieën die naleving kunnen faciliteren en ondersteunen;
- f) informatie over de wijze waarop middelen en informatie kunnen worden gedeeld tussen ondernemingen en andere juridische entiteiten met het oog op de naleving van de op grond van deze richtlijn vastgestelde nationaalrechtelijke bepalingen, op een wijze die in overeenstemming is met de bescherming van bedrijfsgeheimen op grond van artikel 5, lid 3, en met de bescherming tegen mogelijke vergelding of wraak zoals voorzien in artikel 13, lid 5;
- g) informatie voor belanghebbenden en hun vertegenwoordigers over hoe zij bij de procedure inzake passende zorgvuldigheid kunnen worden betrokken.

3. De in lid 2, punten a), d) en e), bedoelde richtsnoeren worden uiterlijk op 26 januari 2027 beschikbaar gesteld. De richtsnoeren in lid 2, punten b), f) en g), worden uiterlijk op 26 juli 2027 beschikbaar gesteld.

4. De in dit artikel bedoelde richtsnoeren worden beschikbaar gesteld in alle officiële talen van de Unie. De Commissie evalueert de richtsnoeren op gezette tijden en past ze zo nodig aan.

▼B*Artikel 20***Begeleidende maatregelen**

1. Ter informatie en ondersteuning van ondernemingen en hun zakenpartners en van belanghebbenden zetten de lidstaten, afzonderlijk of gezamenlijk, specifieke websites, platformen of portalen op. Daarbij wordt bijzondere aandacht besteed aan de kmo's in de activiteitenketen van ondernemingen. Die websites, platformen of portalen bieden met name toegang tot:

- a) de door de Commissie op grond van de uit hoofde van artikel 16, lid 3, vastgestelde gedelegeerde handelingen bepaalde inhoud en criteria voor de verslaglegging;
- b) de richtsnoeren van de Commissie inzake vrijwillige modelcontractbepalingen waarin artikel 18 voorziet en de richtsnoeren die zij uitvaardigt uit hoofde van artikel 19;
- c) de centrale helpdesk waarin artikel 21 voorziet, en
- d) informatie voor belanghebbenden en hun vertegenwoordigers over hoe zij bij de procedure inzake passende zorgvuldigheid kunnen worden betrokken.

2. Onverminderd de voorschriften inzake staatssteun kunnen de lidstaten kmo's financieel ondersteunen. De lidstaten kunnen belanghebbenden ook ondersteuning bieden teneinde de uitoefening van in deze richtlijn vastgelegde rechten te faciliteren.

3. De Commissie kan steunmaatregelen van lidstaten aanvullen door voort te bouwen op bestaande maatregelen van de Unie ter ondersteuning van passende zorgvuldigheid in de Unie en in derde landen, en kan met nieuwe maatregelen komen, waaronder het faciliteren van initiatieven van de sector of van meerdere belanghebbenden om ondernemingen te helpen aan hun verplichtingen te voldoen.

4. Onverminderd de artikelen 25, 26 en 29 kunnen ondernemingen deelnemen aan sectorale regelingen en initiatieven waarbij meerdere belanghebbenden zijn betrokken, om de nakoming van de in de artikelen 7 tot en met 16 bedoelde verplichtingen te ondersteunen, voor zover dergelijke initiatieven daarvoor geschikt zijn. Ondernemingen kunnen met name, nadat zij de geschiktheid daarvan hebben beoordeeld, gebruikmaken van of zich aansluiten bij een relevante risicoanalyse die wordt uitgevoerd door initiatieven van de sector of van meerdere belanghebbenden of door leden van die initiatieven, en kunnen via dergelijke initiatieven doeltreffende passende maatregelen nemen of zich daarbij aansluiten. Daarbij zien de ondernemingen toe op de doeltreffendheid van dergelijke maatregelen en blijven zij waar nodig passende maatregelen nemen om ervoor te zorgen dat zij hun verplichtingen nakomen.

De Commissie en de lidstaten kunnen de verspreiding van informatie over dergelijke initiatieven en de resultaten ervan faciliteren. De Commissie verstrekt, in samenwerking met de lidstaten, ten behoeve van ondernemingen richtsnoeren met geschiktheidscriteria en een methode om de geschiktheid van initiatieven van de sector en van meerdere belanghebbenden te beoordelen.

▼B

5. Onverminderd de artikelen 25, 26 en 29, kunnen ondernemingen een beroep doen op verificatie door een onafhankelijke derde partij betreffende of op verzoek van ondernemingen binnen hun activiteitenketens om de naleving van hun verplichtingen inzake passende zorgvuldigheid te ondersteunen, voor zover dergelijke verificaties geschikt zijn om de nakoming van de desbetreffende verplichtingen te ondersteunen. Verificatie door onafhankelijke derde partijen kan worden uitgevoerd door andere ondernemingen of door een initiatief van de sector of van meerdere belanghebbenden. Onafhankelijke verificateurs van derden handelen objectief en volledig onafhankelijk van de onderneming, zijn vrij van belangenconflicten, blijven vrij van directe of indirecte beïnvloeding van buitenaf, en onthouden zich van handelingen die onverenigbaar zijn met hun onafhankelijkheid. Afhankelijk van de aard van het negatieve effect beschikken zij over ervaring en bekwaamheid op het gebied van milieu- of mensenrechtenkwesties en zijn zij verantwoordelijk voor de kwaliteit en betrouwbaarheid van de verificatie die zij verrichten.

De Commissie verstrekt, in samenwerking met de lidstaten, ten behoeve van ondernemingen richtsnoeren met geschiktheidscriteria en een methode om de geschiktheid van externe verificateurs te beoordelen, als ook richtsnoeren om de nauwkeurigheid, doeltreffendheid en integriteit van de verificatie door derden te monitoren.

*Artikel 21***Centrale helpdesk**

1. De Commissie richt een centrale helpdesk op waar ondernemingen terecht kunnen voor informatie en richtsnoeren aangaande de nakoming van hun verplichtingen waarin deze richtlijn voorziet en voor ondersteuning daarbij.

2. De bevoegde nationale autoriteiten in elke lidstaat werken samen met de centrale helpdesk om te helpen bij de afstemming van de informatie en richtsnoeren op de nationale context en bij de verspreiding van die informatie en richtsnoeren.

*Artikel 22***Bestrijding van klimaatverandering**

1. De lidstaten zorgen ervoor dat de in artikel 2, lid 1, punten a), b) en c), en artikel 2, lid 2, punten a), b) en c), bedoelde ondernemingen een transitieplan voor beperking van de klimaatverandering opstellen en uitvoeren dat ervoor moet zorgen dat de onderneming haar uiterste best doet om haar bedrijfsmodel en de strategie in overeenstemming te brengen met de transitie naar een duurzame economie en met het beperken van enerzijds de opwarming van de aarde tot 1,5 °C in overeenstemming met de Overeenkomst van Parijs en de in Verordening (EU) 2021/1119 vastgelegde doelstelling inzake klimaatneutraliteit, met inbegrip van de tussentijdse en klimaatneutraliteitsdoelstellingen voor 2050, en anderzijds, in voorkomend geval, van de blootstelling van de onderneming aan steenkool-, olie- en gasgerelateerde activiteiten.

▼B

In het ontwerp van het in de eerste alinea bedoelde transitieplan voor beperking van de klimaatverandering wordt het volgende opgenomen:

- a) tijdgebonden doelstellingen op het gebied van klimaatverandering voor 2030 en daaropvolgende vijfjaarlijkse stappen tot en met 2050 op basis van overtuigend wetenschappelijk bewijs en, in voorkomend geval, absolute emissiereductiedoelstellingen voor broeikasgassen voor de toepassingsgebieden 1, 2 en 3 voor elke significante categorie;
- b) een beschrijving van de vastgestelde decarbonisatiehfbomen en de geplande kernacties om de in punt a) bedoelde doelstellingen te halen, in voorkomend geval met inbegrip van wijzigingen in het producten- en dienstenpakket van de onderneming en de invoering van nieuwe technologieën;
- c) een toelichting en kwantificering van de investeringen en financiering ter ondersteuning van de uitvoering van het transitieplan voor beperking van de klimaatverandering, en
- d) een beschrijving van de rol van de bestuurs-, leidinggevende en toezichthoudende organen in het kader van het transitieplan voor beperking van de klimaatverandering.

2. Ondernemingen die een transitieplan voor beperking van de klimaatverandering rapporteren overeenkomstig artikel 19 bis, 29 bis of 40 bis, naargelang het geval, van Richtlijn 2013/34/EU, worden geacht te hebben voldaan aan de verplichting om het in lid 1 van dit artikel bedoelde transitieplan voor beperking van de klimaatverandering vast te stellen.

Ondernemingen die zijn opgenomen in het transitieplan voor beperking van de klimaatverandering van hun moederonderneming, zoals gerapporteerd overeenkomstig artikel 29 bis of 40 bis, naargelang het geval, van Richtlijn 2013/34/EU, worden geacht te hebben voldaan aan de verplichting om het in lid 1 van dit artikel bedoelde transitieplan voor beperking van de klimaatverandering vast te stellen.

3. De lidstaten zorgen ervoor dat het in lid 1 bedoelde transitieplan voor beperking van de klimaatverandering om de twaalf maanden wordt bijgewerkt en een beschrijving bevat van de vooruitgang die de onderneming heeft geboekt bij de verwezenlijking van de in lid 1, tweede alinea, punt a), bedoelde doelstellingen.

Artikel 23

Gemachtigde vertegenwoordiger

1. De lidstaten schrijven een op hun grondgebied opererende onderneming als bedoeld in artikel 2, lid 2, voor een natuurlijke of rechtspersoon die gevestigd of woonachtig is in een van de lidstaten waar zij werkzaam is, als haar gemachtigde vertegenwoordiger aan te wijzen. De aanwijzing is geldig wanneer de gemachtigde vertegenwoordiger bevestigt deze te aanvaarden.

▼B

2. De lidstaten schrijvende gemachtigde vertegenwoordiger of de onderneming voor de naam, het adres, het e-mailadres en het telefoonnummer van de gemachtigde vertegenwoordiger mede te delen aan een toezichthoudende autoriteit in de lidstaat waar de gemachtigde vertegenwoordiger woonachtig of gevestigd is en, indien dat een andere lidstaat is, de bevoegde toezichthoudende autoriteit, zoals gespecificeerd in artikel 24, lid 3. De lidstaten zorgen ervoor dat de gemachtigde vertegenwoordiger verplicht is op verzoek een afschrift van de aanwijzing in een officiële taal van een lidstaat aan een van de toezichthoudende autoriteiten te verstrekken.

3. De lidstaten schrijven de gemachtigde vertegenwoordiger of de onderneming voor een toezichthoudende autoriteit in de lidstaat waar de gemachtigde vertegenwoordiger woonachtig of gevestigd is en, indien dit een andere lidstaat is, de bevoegde toezichthoudende autoriteit, zoals gespecificeerd in artikel 24, lid 3, ervan in kennis te stellen dat de onderneming een onderneming is als bedoeld in artikel 2, lid 2.

4. De lidstaten schrijven elke onderneming voor haar gemachtigde vertegenwoordiger de bevoegdheid te verlenen om van de toezichthoudende autoriteiten kennisgevingen te ontvangen over alle aangelegenheden die nodig zijn voor de naleving en de handhaving van nationaalrechtelijke bepalingen ter omzetting van deze richtlijn. De ondernemingen zijn verplicht hun gemachtigde vertegenwoordiger de nodige bevoegdheden en middelen te geven om met de toezichthoudende autoriteiten te kunnen samenwerken.

5. Ingeval een onderneming als bedoeld in artikel 2, lid 2, de bij dit artikel vastgestelde verplichtingen niet nakomt, zijn alle lidstaten waar die onderneming actief is, bevoegd om de nakoming van die verplichtingen af te dwingen overeenkomstig hun nationale recht. Een lidstaat die voornemens is de in dit artikel neergelegde verplichtingen te handhaven, stelt de toezichthoudende autoriteiten daarvan in kennis via het overeenkomstig artikel 28 ingestelde Europees netwerk van toezichthoudende autoriteiten, opdat andere lidstaten deze niet handhaven.

*Artikel 24***Toezichthoudende autoriteiten**

1. Elke lidstaat wijst een of meer toezichthoudende autoriteiten aan die toezicht houden op de naleving van de in de nationaalrechtelijke bepalingen neergelegde verplichtingen, vastgesteld op grond van de artikelen 7 tot en met 16 en artikel 22.

2. Voor een onderneming als bedoeld in artikel 2, lid 1, is de bevoegde toezichthoudende autoriteit die van de lidstaat waar de onderneming haar statutaire zetel heeft.

3. Voor een onderneming als bedoeld in artikel 2, lid 2, is de bevoegde toezichthoudende autoriteit die van de lidstaat waar de onderneming een bijkantoor heeft. Indien de onderneming in geen enkele lidstaat een bijkantoor heeft, of bijkantoren heeft in verschillende lidstaten, is de bevoegde toezichthoudende autoriteit die van de lidstaat waar de onderneming het grootste deel van haar netto-omzet in de Unie heeft gegenereerd in het boekjaar voorafgaand aan het laatste boekjaar vóór de in artikel 37 genoemde datum of, indien dat later is, de datum sinds wanneer de onderneming voor het eerst aan de criteria van artikel 2, lid 2, voldoet.

▼B

Een onderneming als bedoeld in artikel 2, lid 2, kan op grond van een wijziging van omstandigheden die ertoe leidt dat zij het grootste deel van haar omzet in de Unie in een andere lidstaat genereert, een naar behoren met redenen omkleed verzoek indienen om de toezichthoudende autoriteit die bevoegd is om de in deze richtlijn bedoelde aangelegenheden met betrekking tot die onderneming te reguleren, te wijzigen.

4. Indien een moederonderneming de uit deze richtlijn voortvloeiende verplichtingen overeenkomstig artikel 6 namens haar dochterondernemingen nakomt, werkt de bevoegde toezichthoudende autoriteit van de moederonderneming samen met de bevoegde toezichthoudende autoriteit van de dochteronderneming, die bevoegd blijft om ervoor te zorgen dat de dochteronderneming onderworpen is aan de uitoefening van bevoegdheden overeenkomstig artikel 25. In dit verband faciliteert het bij artikel 28 opgerichte Europees netwerk van toezichthoudende autoriteiten de noodzakelijke samenwerking, coördinatie en verlening van wederzijdse bijstand overeenkomstig artikel 28.

5. Indien een lidstaat meer dan één toezichthoudende autoriteit aanwijst, zorgt hij ervoor dat de respectieve bevoegdheden van die toezichthoudende autoriteiten duidelijk omschreven zijn en dat zij nauw en doeltreffend met elkaar samenwerken.

6. De lidstaten kunnen de autoriteiten die belast zijn met het toezicht op gereglementeerde financiële ondernemingen ook aanwijzen als toezichthoudende autoriteit voor de toepassing van deze richtlijn.

7. Uiterlijk op 26 juli 2026 stellen de lidstaten de Commissie in kennis van de namen en contactgegevens van de op grond van dit artikel aangewezen toezichthoudende autoriteiten, alsook van hun respectieve bevoegdheden wanneer er meerdere toezichthoudende autoriteiten worden aangewezen. Zij stellen de Commissie in kennis van eventuele wijzigingen.

8. De Commissie maakt een lijst van de toezichthoudende autoriteiten toegankelijk voor het publiek, onder meer op haar website, en wanneer er in een lidstaat meerdere toezichthoudende autoriteiten zijn, vermeldt zij de respectieve bevoegdheden van die autoriteiten in het kader van deze richtlijn. De Commissie werkt de lijst regelmatig bij op basis van de van de lidstaten ontvangen informatie.

9. De lidstaten waarborgen de onafhankelijkheid van de toezichthoudende autoriteiten en zien erop toe dat zij, evenals alle personen die voor hen werken of gewerkt hebben en de auditoren, deskundigen en alle andere personen die namens hen optreden hun bevoegdheden onpartijdig, op transparante wijze en met inachtneming van het beroepsgeheim uitoefenen. De lidstaten zorgen er met name voor dat de toezichthoudende autoriteiten juridisch en functioneel onafhankelijk zijn, vrij zijn van directe of indirecte beïnvloeding van buitenaf, ook van de ondernemingen die onder het toepassingsgebied van deze richtlijn vallen of van andere marktbelangen, en dat het personeel van deze autoriteiten en de personen die belast zijn met het beheer ervan vrij zijn van belangenconflicten, onderworpen zijn aan geheimhoudingsplicht en zich onthouden van alle handelingen die onverenigbaar zijn met hun taken.

10. De lidstaten zorgen ervoor dat de toezichthoudende autoriteiten een jaarverslag over hun activiteiten uit hoofde van deze richtlijn publiceren en online toegankelijk maken.

Artikel 25

Bevoegdheden van de toezichhoudende autoriteiten

1. De lidstaten zorgen ervoor dat de toezichhoudende autoriteiten over passende bevoegdheden en middelen beschikken om de hun krachtens deze richtlijn toevertrouwde taken uit te voeren, met inbegrip van de bevoegdheid om van ondernemingen te vereisen dat zij informatie verstrekken en om onderzoeken te verrichten met betrekking tot de nakoming van de in de artikelen 7 tot en met 16 vastgelegde verplichtingen. De lidstaten schrijven de toezichhoudende autoriteiten voor toezicht te houden op de vaststelling en het ontwerp van het transitieplan voor beperking van de klimaatverandering overeenkomstig de vereisten van artikel 22, lid 1.

2. Een toezichhoudende autoriteit kan uit eigen beweging of naar aanleiding van gemotiveerde bezwaren die haar op grond van artikel 26 zijn meegedeeld, een onderzoek openen wanneer zij van oordeel is dat zij over voldoende informatie beschikt die wijst op een mogelijke inbreuk door een onderneming op de verplichtingen die in de krachtens deze richtlijn vastgestelde nationaalrechtelijke bepalingen zijn vervat.

3. Inspecties worden uitgevoerd met inachtneming van het nationale recht van de lidstaat waar zij plaatsvinden en worden vooraf aan de onderneming meegedeeld, tenzij voorafgaande kennisgeving de doeltreffendheid van de inspectie zou belemmeren. Wanneer een toezichhoudende autoriteit in het kader van haar onderzoek een inspectie wenst uit te voeren op het grondgebied van een andere dan haar eigen lidstaat, vraagt zij op grond van artikel 28, lid 3, om bijstand van de toezichhoudende autoriteit in die lidstaat.

4. Indien een toezichhoudende autoriteit op basis van de op grond van de leden 1 en 2 genomen maatregelen vaststelt dat de krachtens deze richtlijn vastgestelde nationaalrechtelijke bepalingen niet worden nageleefd, geeft zij de betrokken onderneming een passende termijn om corrigerende maatregelen te nemen, indien dergelijke maatregelen mogelijk zijn.

Het nemen van corrigerende maatregelen sluit het opleggen van sancties of het doen ontstaan van wettelijke aansprakelijkheid, overeenkomstig respectievelijk de artikelen 27 en 29, niet uit.

5. Bij de uitvoering van hun taken beschikken de toezichhoudende autoriteiten ten minste over de bevoegdheid om:

a) de onderneming te gelasten:

i) inbreuken op de krachtens deze richtlijn vastgestelde nationaalrechtelijke bepalingen te beëindigen door ofwel een handeling te verrichten ofwel een gedraging te beëindigen;

ii) de gedraging in kwestie niet te herhalen, en

iii) in voorkomend geval, herstel te bieden dat in verhouding staat tot de inbreuk en noodzakelijk is om een einde aan de inbreuk te maken;

▼B

- b) sancties op te leggen overeenkomstig artikel 27, en
 - c) voorlopige maatregelen vast te stellen in geval van een dreigend risico op ernstige en onherstelbare schade.
6. De toezichthoudende autoriteiten oefenen de in dit artikel bedoelde bevoegdheden uit overeenkomstig het nationale recht:
- a) rechtstreeks;
 - b) in samenwerking met andere autoriteiten, of
 - c) middels een verzoek aan de bevoegde rechterlijke instanties, die waarborgen dat rechtsmiddelen doeltreffend zijn en hetzelfde effect hebben als de rechtstreeks door toezichthoudende autoriteiten opgelegde sancties.
7. De lidstaten zorgen ervoor dat elke natuurlijke of rechtspersoon het recht heeft om een doeltreffende voorziening in rechte in te stellen tegen een hem betreffend juridisch bindend besluit van een toezichthoudende autoriteit, in overeenstemming met het nationale recht.
8. De lidstaten garanderen dat de toezichthoudende autoriteiten dossiers bijhouden over de in lid 1 bedoelde onderzoeken, waarin met name de aard en de resultaten van de onderzoeken worden vermeld, alsook dossiers over alle op grond van lid 5 genomen handhavingsmaatregelen.
9. De besluiten van toezichthoudende autoriteiten met betrekking tot de naleving door een onderneming van de krachtens deze richtlijn vastgestelde nationaalrechtelijke bepalingen doen geen afbreuk aan de wettelijke aansprakelijkheid van de onderneming krachtens artikel 29.

*Artikel 26***Gemotiveerde bezwaren**

1. De lidstaten zorgen ervoor dat natuurlijke en rechtspersonen het recht hebben om bij een toezichthoudende autoriteit via gemakkelijk toegankelijke kanalen gemotiveerde bezwaren in te dienen wanneer zij op basis van objectieve omstandigheden redenen hebben om aan te nemen dat een onderneming de krachtens deze richtlijn vastgestelde nationaalrechtelijke bepalingen niet naleeft.
2. De lidstaten zorgen ervoor dat wanneer personen die gemotiveerde bezwaren indienen om bescherming van hun identiteit en persoonsgegevens verzoeken omdat zij door bekendmaking schade zouden kunnen ondervinden, de toezichthoudende autoriteit de nodige maatregelen neemt om voor passende bescherming van die identiteit en persoonsgegevens te zorgen.
3. Indien een gemotiveerd bezwaar onder de bevoegdheid van een andere toezichthoudende autoriteit valt, geeft de autoriteit die het gemotiveerde bezwaar ontvangt dit door aan die autoriteit.

▼B

4. De lidstaten zorgen ervoor dat de toezichthoudende autoriteiten de gemotiveerde bezwaren binnen een passende termijn beoordelen en, in voorkomend geval, hun bevoegdheden als bedoeld in artikel 25 uitoefenen.

5. De toezichthoudende autoriteit stelt de in lid 1 bedoelde personen zo spoedig mogelijk en in overeenstemming met de desbetreffende nationaalrechtelijke bepalingen en met inachtneming van het Unierecht in kennis van het resultaat van de beoordeling van hun gemotiveerde bezwaar en omkleedt dat resultaat met redenen. De toezichthoudende autoriteit stelt de personen die een dergelijk gemotiveerd bezwaar indienen en die overeenkomstig het nationale recht een rechtmatig belang bij de zaak hebben, ook in kennis van haar beslissing om een verzoek om maatregelen in te willigen of af te wijzen en geeft een beschrijving van de verdere stappen en maatregelen en praktische informatie over toegang tot administratieve en gerechtelijke beroepsprocedures.

6. De lidstaten zorgen ervoor dat personen die overeenkomstig dit artikel een gemotiveerd bezwaar indienen en overeenkomstig het nationale recht een rechtmatig belang bij de zaak hebben, toegang hebben tot een rechter of een andere onafhankelijke en onpartijdige overheidsinstantie die bevoegd is om de procedurele en materiële rechtmatigheid van de beslissingen, het handelen of het verzuim te handelen van de toezichthoudende autoriteit te toetsen.

*Artikel 27***Sancties**

1. De lidstaten stellen de voorschriften vast ten aanzien van de sancties, waaronder geldboeten, die van toepassing zijn op inbreuken op de krachtens deze richtlijn vastgestelde nationaalrechtelijke bepalingen en nemen alle nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat deze sancties worden uitgevoerd. De sancties moeten doeltreffend, evenredig en afschrikkend zijn.

2. Bij de beslissing over het al dan niet opleggen van sancties en zo ja, bij het bepalen van de aard en het passende niveau ervan, wordt naar behoren rekening gehouden met:

- a) de aard, de ernst en de duur van de inbreuk, en de ernst van de gevolgen van die inbreuk;
- b) eventuele investeringen en gerichte steun uit hoofde van de artikelen 10 en 11;
- c) eventuele samenwerking met andere entiteiten om de desbetreffende gevolgen aan te pakken;
- d) in voorkomend geval, de mate waarin prioriteringsbesluiten zijn genomen overeenkomstig artikel 9;
- e) eerdere relevante inbreuken van de onderneming op krachtens deze richtlijn vastgestelde nationaalrechtelijke bepalingen die door middel van een definitieve beslissing zijn vastgesteld;

▼B

- f) de mate waarin de onderneming corrigerende maatregelen heeft genomen met betrekking tot de desbetreffende kwestie;
- g) de door de onderneming als gevolg van de inbreuk gemaakte financiële winsten of vermeden verliezen;
- h) andere verzwarende of verzachtende factoren die van toepassing zijn op de omstandigheden van de desbetreffende zaak.

3. De lidstaten voorzien ten minste in de volgende sancties:

- a) geldboeten;
- b) indien een onderneming een besluit tot het opleggen van een geldboete niet binnen de toepasselijke termijn naleeft, een publieke verklaring waarin de voor de inbreuk verantwoordelijke onderneming en de aard van de inbreuk bekend worden gemaakt.

4. Wanneer geldboeten worden opgelegd, worden deze gebaseerd op de wereldwijde netto-omzet van de onderneming. De maximumgrens voor geldboeten bedraagt ten minste 5 % van de wereldwijde netto-omzet van de onderneming in het boekjaar dat voorafgaat aan het jaar van het besluit tot het opleggen van de geldboete.

De lidstaten zien erop toe dat bij de berekening van de geldboeten voor in artikel 2, lid 1, punt b), en artikel 2, lid 2, punt b), bedoelde ondernemingen rekening wordt gehouden met de door de uiteindelijke moederonderneming gerapporteerde geconsolideerde omzet.

5. De lidstaten zorgen ervoor dat elk besluit van de toezichthoudende autoriteiten betreffende sancties in verband met inbreuken op de krachtens deze richtlijn vastgestelde nationaalrechtelijke bepalingen bekend wordt gemaakt, gedurende ten minste vijf jaar voor het publiek beschikbaar blijft en wordt toegezonden aan het bij artikel 28 opgerichte Europees netwerk van toezichthoudende autoriteiten. Het bekendgemaakte besluit bevat geen persoonsgegevens in de zin van artikel 4, punt 1), van Verordening (EU) 2016/679.

Artikel 28

Europees netwerk van toezichthoudende autoriteiten

1. De Commissie richt een Europees Netwerk van toezichthoudende autoriteiten op, dat bestaat uit vertegenwoordigers van de toezichthoudende autoriteiten. Het Europees Netwerk van toezichthoudende autoriteiten bevordert de samenwerking tussen de toezichthoudende autoriteiten en de coördinatie en afstemming van de praktijken van de toezichthoudende autoriteiten op het gebied van regelgeving, onderzoek, sancties en toezicht en, in voorkomend geval, het onderling delen van informatie.

De Commissie kan agentschappen van de Unie met relevante deskundigheid op de onder deze richtlijn vallende gebieden verzoeken toe te treden tot het Europees netwerk van toezichthoudende autoriteiten.

▼B

2. De lidstaten werken samen met het Europees netwerk van toezichthoudende autoriteiten om de ondernemingen binnen hun jurisdictie te identificeren, met name door alle nodige informatie te verstrekken om te kunnen beoordelen of een onderneming uit een derde land aan de criteria van artikel 2 voldoet. De Commissie zet een beveiligd systeem op voor de uitwisseling van informatie over de in de Unie gegenereerde netto-omzet van een in artikel 2, lid 2, bedoelde onderneming die in geen enkele lidstaat een bijkantoor heeft of die in verschillende lidstaten bijkantoren heeft, aan de hand waarvan de lidstaten de informatie waarover zij beschikken betreffende de netto-omzet van dergelijke ondernemingen regelmatig meedelen. De Commissie analyseert die informatie binnen een redelijke termijn en meldt aan de lidstaat waar de onderneming in het boekjaar voorafgaand aan het laatste boekjaar het grootste deel van haar netto-omzet in de Unie heeft gegenereerd dat het om een onderneming als bedoeld in artikel 2, lid 2, gaat en dat de toezichthoudende autoriteit van die lidstaat overeenkomstig artikel 24, lid 3, bevoegd is.

3. De toezichthoudende autoriteiten verstrekken elkaar relevante informatie en wederzijdse bijstand bij de uitoefening van hun taken en nemen maatregelen om doeltreffend met elkaar samen te werken. Wederzijdse bijstand omvat samenwerking met het oog op de uitoefening van de in artikel 25 bedoelde bevoegdheden, onder meer in verband met inspecties en verzoeken om informatie.

4. De toezichthoudende autoriteiten doen al het nodige om een verzoek om bijstand van een andere toezichthoudende autoriteit onverwijld en uiterlijk binnen één maand na ontvangst van het verzoek te beantwoorden. Indien dit gezien de gegeven omstandigheden noodzakelijk blijkt, kan de termijn op basis van een degelijke motivering met maximaal twee maanden worden verlengd. De in dit kader te nemen stappen kunnen in het bijzonder de toezending van relevante informatie over het uitvoeren van een onderzoek inhouden.

5. Verzoeken om bijstand bevatten alle nodige informatie, waaronder het doel van en de redenen voor het verzoek. De toezichthoudende autoriteiten gebruiken de via een verzoek om bijstand ontvangen informatie alleen voor het doel waarvoor om deze informatie is verzocht.

6. De aangezochte toezichthoudende autoriteit informeert de verzøkende toezichthoudende autoriteit over de resultaten of, in voorkomend geval, de voortgang met betrekking tot de maatregelen die moeten worden genomen om in te gaan op het verzoek om bijstand.

7. De toezichthoudende autoriteiten rekenen elkaar geen vergoeding aan voor acties en maatregelen naar aanleiding van een verzoek om bijstand.

Wel kunnen de toezichthoudende autoriteiten regels overeenkomen om elkaar te vergoeden voor specifieke uitgaven die voortvloeien uit het verstrekken van bijstand in uitzonderlijke gevallen.

▼B

8. De toezichhoudende autoriteit die op grond van artikel 24, lid 3, bevoegd is, stelt het Europees netwerk van toezichhoudende autoriteiten daarvan in kennis, alsook van elk verzoek om een andere bevoegde toezichhoudende autoriteit aan te wijzen.

9. In geval van twijfel over de toewijzing van de bevoegdheid wordt de informatie waarop die toewijzing berust, meegedeeld aan het Europees netwerk van toezichhoudende autoriteiten, dat de inspanningen om een oplossing te vinden kan coördineren.

10. Het Europees netwerk van toezichhoudende autoriteiten zorgt voor de bekendmaking van:

- a) de besluiten van de toezichhoudende autoriteiten die voorzien in sancties, als bedoeld in artikel 27, lid 5, en
- b) een indicatieve lijst van ondernemingen uit derde landen die onder deze richtlijn vallen.

*Artikel 29***Wettelijke aansprakelijkheid van ondernemingen en het recht op volledige schadevergoeding**

1. De lidstaten zorgen ervoor dat een onderneming aansprakelijk kan worden gesteld voor schade die is toegebracht aan een natuurlijke of rechtspersoon, op voorwaarde dat:

- a) de onderneming opzettelijk of uit onachtzaamheid niet heeft voldaan aan de verplichtingen van de artikelen 10 en 11, wanneer het recht, het verbod of de verplichting zoals vermeld in de bijlage bij deze richtlijn erop gericht is de natuurlijke of rechtspersoon te beschermen, en
- b) als gevolg van het in punt a) bedoelde verzuim schade is berokkend aan de door het nationale recht beschermde wettelijke belangen van de natuurlijke of rechtspersoon.

Een onderneming kan niet aansprakelijk worden gesteld indien de schade uitsluitend door haar zakenpartners in haar activiteitenketen is veroorzaakt.

2. Indien een onderneming overeenkomstig lid 1 aansprakelijk wordt gesteld, heeft een natuurlijke of rechtspersoon recht op volledige vergoeding van de schade overeenkomstig het nationale recht. Volledige schadevergoeding op grond van deze richtlijn mag niet leiden tot overcompensatie, ongeacht of het schadevergoeding met een punitief karakter, meervoudige schadevergoeding of andere vormen van schadevergoeding betreft.

3. De lidstaten zorgen ervoor dat:

- a) nationale regels inzake het begin, de duur, de schorsing of de stuiting van verjaringstermijnen geen onnodige belemmering vormen voor schadevorderingen en in geen geval restrictiever zijn dan de regels voor nationale stelsels inzake algemene wettelijke aansprakelijkheid;

▼B

de verjaringstermijn voor het instellen van een schadevordering uit hoofde van deze richtlijn ten minste vijf jaar bedraagt en in geen geval minder dan de verjaringstermijn uit hoofde van nationale regelingen inzake algemene wettelijke aansprakelijkheid;

de verjaringstermijn pas ingaat nadat de inbreuk is stopgezet en de eiser weet heeft, of redelijkerwijs geacht kan worden weet te hebben, van:

- i) het gedrag en het feit dat het een inbreuk vormt;
 - ii) het feit dat hij door de inbreuk schade heeft geleden, en
 - iii) de identiteit van de inbreukmaker.
- b) de proceskosten voor eisers niet dusdanig hoog zijn dat deze hun belletten verhaal te halen bij de rechter;
- c) eisers injunctie kunnen invoeren, met inbegrip van kort geding; dergelijke injunctie is in de vorm van definitieve of voorlopige maatregelen tot beëindiging van inbreuken op de krachtens deze richtlijn vastgestelde nationaalrechtelijke bepalingen door ofwel een handeling te verrichten ofwel een gedraging te beëindigen;
- d) wordt voorzien in redelijke voorwaarden waaronder een vermeend benadeelde partij toestemming kan verlenen aan een vakbond, niet-gouvernementele mensenrechten- of milieuorganisatie of een andere niet-gouvernementele organisatie en, overeenkomstig het nationale recht, in de lidstaat gevestigde nationale mensenrechteninstellingen om vorderingen in te stellen om de rechten van de vermeend benadeelde partij te doen gelden, onverminderd de nationale civielprocesrechtelijke regels;

een vakbond of niet-gouvernementele organisatie op grond van de eerste alinea van dit punt kan worden gemachtigd indien zij voldoet aan de vereisten van het nationale recht; die vereisten kunnen betrekking hebben op het behoud van een eigen permanente aanwezigheid en, overeenkomstig haar statuten, het niet commercieel en niet slechts tijdelijk doen gelden van krachtens deze richtlijn beschermde rechten of de overeenkomstige rechten krachtens het nationale recht;

- e) wanneer een vordering wordt ingesteld en een eiser een met redenen omklede motivering verstrekt met daarin voldoende redelijkerwijs beschikbare feiten en bewijzen om de schadevordering aannemelijk te maken en heeft aangegeven dat de onderneming over aanvullend bewijsmateriaal beschikt, de rechter de onderneming kan gelasten dit bewijsmateriaal openbaar te maken overeenkomstig het nationale procesrecht;

▼B

ationale rechterlijke instanties de openbaarmaking van het opgevraagde bewijsmateriaal beperken tot hetgeen noodzakelijk en evenredig is om een potentiële vordering of een vordering tot schadevergoeding te ondersteunen, en de bewaring van bewijsmateriaal beperken tot hetgeen noodzakelijk en evenredig is om een dergelijke vordering tot schadevergoeding te ondersteunen; nationale rechterlijke instanties bij hun oordeel over de evenredigheid van een bevel tot openbaarmaking of bewaring van bewijsmateriaal rekening houden met de mate waarin de vordering of het verweer gestaafd wordt door beschikbare feiten en bewijzen die het verzoek om openbaarmaking van bewijsmateriaal rechtvaardigen; de omvang en de kosten van openbaarmaking, en de rechtmatige belangen van alle partijen, waaronder eventuele betrokken derden, waarbij wordt voorkomen dat op niet-specifieke wijze wordt gezocht naar informatie waarvan het niet waarschijnlijk is dat zij relevant is voor de partijen in de procedure; of het bewijsmateriaal waarvan de openbaarmaking wordt gevraagd al dan niet vertrouwelijke informatie bevat, in het bijzonder over derden, en welke regelingen tot bescherming van dergelijke vertrouwelijke informatie van toepassing zijn.

De lidstaten zorgen ervoor dat de nationale rechterlijke instanties bevoegd zijn om de openbaarmaking te gelasten van bewijsmateriaal dat vertrouwelijke informatie bevat indien zij dat bewijsmateriaal relevant achten voor de schadevordering. De lidstaten zorgen ervoor dat hun nationale rechterlijke instanties, wanneer zij de openbaarmaking van deze informatie gelasten, over doeltreffende maatregelen beschikken om deze informatie te beschermen.

4. Ondernemingen die hebben deelgenomen aan initiatieven van de sector of van meerdere belanghebbenden of die gebruik hebben gemaakt van verificatie door een onafhankelijke derde partij of contractbepalingen om de uitvoering van hun verplichtingen inzake passende zorgvuldigheid te ondersteunen, kunnen niettemin aansprakelijk worden gesteld overeenkomstig dit artikel.

5. De uit deze bepaling voortvloeiende wettelijke aansprakelijkheid van een onderneming voor schade laat de wettelijke aansprakelijkheid van haar dochterondernemingen of van alle directe en indirecte zakenpartners in de activiteitenketen van de onderneming onverlet.

Indien de schade gezamenlijk is veroorzaakt door de onderneming en haar dochteronderneming of haar directe of indirecte zakenpartner, zijn zij hoofdelijk aansprakelijk, onverminderd de nationaalrechtelijke bepalingen betreffende de voorwaarden voor hoofdelijke aansprakelijkheid en regresrechten.

6. De wettelijke aansprakelijkheidsregels van deze richtlijn perken de aansprakelijkheid van ondernemingen krachtens het Unierecht of nationale rechtsstelsels niet in en doen geen afbreuk aan Unie- of nationale regels inzake wettelijke aansprakelijkheid met betrekking tot negatieve effecten op de mensenrechten of negatieve milieueffecten die voorzien in aansprakelijkheid in situaties die niet onder deze richtlijn vallen of die voorzien in strengere aansprakelijkheid dan deze richtlijn.

▼B

7. De lidstaten zorgen ervoor dat de nationaalrechtelijke bepalingen tot omzetting van dit artikel prevaleren in gevallen waarin het recht dat van toepassing is op vorderingen in die zin niet het nationale recht van een lidstaat is.

*Artikel 30***Melding van inbreuken en bescherming van personen die een inbreuk melden**

De lidstaten nemen de nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat Richtlijn (EU) 2019/1937 van toepassing is op de melding van inbreuken op de nationaalrechtelijke bepalingen tot omzetting van deze richtlijn en op de bescherming van personen die dergelijke inbreuken melden.

*Artikel 31***Overheidssteun, overheidsopdrachten en overheidsconcessies**

De lidstaten zorgen ervoor dat naleving van de verplichtingen die voortvloeien uit de nationaalrechtelijke bepalingen tot omzetting van deze richtlijn, of vrijwillige uitvoering daarvan, wordt aangemerkt als een milieu- of sociaal aspect dat aanbestedende diensten, overeenkomstig Richtlijnen 2014/23/EU, 2014/24/EU en 2014/25/EU, in aanmerking kunnen nemen onder de criteria voor de gunning van overheidsopdrachten en concessieovereenkomsten, en als milieu- of sociale voorwaarde die aanbestedende diensten overeenkomstig die richtlijnen kunnen stellen met betrekking tot de uitvoering van overheidsopdrachten en concessieovereenkomsten.

*Artikel 32***Wijziging van Richtlijn (EU) 2019/1937**

In Richtlijn (EU) 2019/1937 wordt aan punt E.2 van deel I van de bijlage het volgende punt toegevoegd:

“vii) Richtlijn (EU) 2024/1760 van het Europees Parlement en de Raad van 13 mei 2024 inzake passende zorgvuldigheid in het bedrijfsleven op het gebied van duurzaamheid en tot wijziging van Richtlijn (EU) 2019/1937 en Verordening (EU) 2023/2859 (PB L, 2024/1760, 5.7.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1760/oj>).”.

*Artikel 33***Wijziging van Verordening (EU) 2023/2859**

In Verordening (EU) 2023/2859 wordt aan deel B van de bijlage het volgende punt toegevoegd:

“17. Richtlijn (EU) 2024/1760 van het Europees Parlement en de Raad van 13 mei 2024 inzake passende zorgvuldigheid in het bedrijfsleven op het gebied van duurzaamheid en tot wijziging van Richtlijn (EU) 2019/1937 en Verordening (EU) 2023/2859 (PB L, 2024/1760, 5.7.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1760/oj>).”.

Artikel 34

Uitoefening van de bevoegdheidsdelegatie

1. De bevoegdheid om gedelegeerde handelingen vast te stellen, wordt aan de Commissie toegekend onder de in dit artikel neergelegde voorwaarden.
2. De in artikel 3, lid 2, en artikel 16 bedoelde bevoegdheid om gedelegeerde handelingen vast te stellen, wordt aan de Commissie toegekend voor onbepaalde tijd met ingang van 25 juli 2024.
3. Het Europees Parlement of de Raad kan de in artikel 3, lid 2, en artikel 16 bedoelde bevoegdheidsdelegatie te allen tijde intrekken. Het besluit tot intrekking beëindigt de delegatie van de in dat besluit genoemde bevoegdheid. Het wordt van kracht op de dag na die van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie* of op een daarin genoemde latere datum. Het laat de geldigheid van de reeds van kracht zijnde gedelegeerde handelingen onverlet.
4. Vóór de vaststelling van een gedelegeerde handeling raadpleegt de Commissie de door elke lidstaat aangewezen deskundigen overeenkomstig de beginselen die zijn neergelegd in het Interinstitutioneel Akkoord van 13 april 2016 over beter wetgeven.
5. Zodra de Commissie een gedelegeerde handeling heeft vastgesteld, doet zij daarvan gelijktijdig kennisgeving aan het Europees Parlement en de Raad.
6. Een op grond van artikel 3, lid 2, of artikel 16 vastgestelde gedelegeerde handeling treedt alleen in werking indien het Europees Parlement noch de Raad daartegen binnen een termijn van twee maanden na de kennisgeving van de handeling aan het Europees Parlement en de Raad bezwaar heeft gemaakt, of indien zowel het Europees Parlement als de Raad voor het verstrijken van die termijn de Commissie hebben meegedeeld dat zij daartegen geen bezwaar zullen maken. Die termijn wordt op initiatief van het Europees Parlement of de Raad met twee maanden verlengd.

Artikel 35

Comitéprocedure

1. De Commissie wordt bijgestaan door een comité. Dat comité is een comité in de zin van Verordening (EU) nr. 182/2011 van het Europees Parlement en de Raad ⁽¹⁸⁾.
2. Wanneer naar dit lid wordt verwezen, is artikel 4 van Verordening (EU) nr. 182/2011 van toepassing.

Artikel 36

Evaluatie en verslaglegging

1. De Commissie dient bij het Europees Parlement en de Raad een verslag in over de noodzaak om aanvullende vereisten inzake passende zorgvuldigheid op het gebied van duurzaamheid vast te stellen op maat van gereglementeerde financiële ondernemingen met betrekking tot de verrichting van financiële diensten en beleggingsactiviteiten, met vermelding van de verschillende opties voor dergelijke vereisten inzake passende zorgvuldigheid en de gevolgen daarvan, in overeenstemming met de doelstellingen van deze richtlijn.

⁽¹⁸⁾ Verordening (EU) nr. 182/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 februari 2011 tot vaststelling van de algemene voorschriften en beginselen die van toepassing zijn op de wijze waarop de lidstaten de uitoefening van de uitvoeringsbevoegdheden door de Commissie controleren (PB L 55 van 28.2.2011, blz. 13).

▼B

In het verslag wordt rekening gehouden met andere wetgevingshandelingen van de Unie die van toepassing zijn op gereguleerde financiële ondernemingen. Het wordt zo spoedig mogelijk na 25 juli 2024 gepubliceerd, doch niet later dan 26 juli 2026. Het verslag gaat indien passend vergezeld van een wetgevingsvoorstel.

2. Uiterlijk op 26 juli 2030, en vervolgens om de drie jaar, dient de Commissie bij het Europees Parlement en de Raad een verslag in over de uitvoering van deze richtlijn en over de doeltreffendheid ervan wat de verwezenlijking van de doelstellingen betreft, met name de aanpak van negatieve effecten. Het verslag gaat indien passend vergezeld van een wetgevingsvoorstel. In het eerste verslag worden onder meer de volgende kwesties beoordeeld:

- a) de effecten van deze richtlijn op kmo's, vergezeld van een beoordeling van de doeltreffendheid van de verschillende door de Commissie en de lidstaten aan kmo's verstrekte steunmaatregelen en -instrumenten;
- b) het toepassingsgebied van deze richtlijn wat betreft de onder de richtlijn vallende ondernemingen, de vraag of met het toepassingsgebied de doeltreffendheid van de richtlijn wordt gewaarborgd in het licht van de doelstellingen ervan, of de onder de richtlijn vallende entiteiten een gelijk speelveld wordt geboden, en of ondernemingen de toepassing van deze richtlijn niet kunnen omzeilen, waarbij onder meer wordt nagegaan:
 - of artikel 3, lid 1, punt a), moet worden herzien om ervoor te zorgen dat entiteiten die zijn opgericht onder een andere rechtsvorm dan die welke zijn vermeld in bijlage I of bijlage II bij Richtlijn 2013/34/EU onder deze richtlijn vallen;
 - of bedrijfsmodellen of vormen van economische samenwerking met derde ondernemingen die niet onder artikel 2 vallen in het toepassingsgebied van deze richtlijn moeten worden opgenomen;
 - of de in artikel 2 vastgelegde drempelwaarden voor het aantal werknemers en de netto-omzet moeten worden herzien en of er een sectorspecifieke aanpak moet worden ingevoerd in sectoren met een hoog risico;
 - of het in artikel 2, lid 2, vastgelegde criterium van in de Unie gegenereerde netto-omzet moet worden herzien;
- c) de vraag of de definitie van de term “activiteitenketen” moet worden herzien;
- d) de vraag of de bijlage bij deze richtlijn moet worden gewijzigd, onder meer in het licht van internationale ontwikkelingen, en of deze moet worden uitgebreid met aanvullende negatieve effecten, met name negatieve effecten op goed bestuur;
- e) de vraag of de regels van deze richtlijn met betrekking tot de bestrijding van klimaatverandering moeten worden herzien, met name wat betreft het ontwerp van transitieplannen voor beperking van de klimaatverandering, de vaststelling ervan en de uitvoering van die plannen door ondernemingen, alsook of de bevoegdheden van toezichhoudende autoriteiten met betrekking tot deze regels moeten worden herzien;

▼B

- f) de doeltreffendheid van de op nationaal niveau vastgestelde handhavingsmechanismen, van de sancties en van de wettelijke aansprakelijkheidsregels;
- g) de vraag of het niveau van harmonisering waarin wordt voorzien in deze richtlijn moet worden aangepast om een gelijk speelveld voor ondernemingen op de interne markt te waarborgen, waaronder de convergentie en divergentie tussen nationaalrechtelijke bepalingen tot omzetting van deze richtlijn.

*Artikel 37***Omzetting****▼M1**

1. De lidstaten stellen uiterlijk op 26 juli 2027 de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen vast om aan deze richtlijn te voldoen en maken die bekend. Zij delen de Commissie de tekst van die bepalingen onmiddellijk mee.

Zij passen die bepalingen toe:

- a) vanaf 26 juli 2028 ten aanzien van ondernemingen als bedoeld in artikel 2, lid 1, punten a) en b), die zijn opgericht in overeenstemming met de wetgeving van de lidstaat en gemiddeld meer dan 3 000 werknemers hadden en een wereldwijde netto-omzet van meer dan 900 000 000 EUR hebben gegenereerd in het laatste boekjaar voorafgaand aan 26 juli 2028 waarvoor jaarrekeningen zijn of hadden moeten worden vastgesteld, met uitzondering van de maatregelen die nodig zijn ter naleving van artikel 16, die de lidstaten op die ondernemingen moeten toepassen voor boekjaren die op of na 1 januari 2029 beginnen;
- b) vanaf 26 juli 2028 ten aanzien van ondernemingen als bedoeld in artikel 2, lid 2, punten a) en b), die zijn opgericht in overeenstemming met de wetgeving van een derde land en die in de Unie een netto-omzet van meer dan 900 000 000 EUR hebben gegenereerd in het boekjaar voorafgaand aan het laatste boekjaar voorafgaand aan 26 juli 2028, met uitzondering van de maatregelen die nodig zijn ter naleving van artikel 16, die de lidstaten op die ondernemingen moeten toepassen voor boekjaren die op of na 1 januari 2029 beginnen;
- c) vanaf 26 juli 2029 ten aanzien van alle overige ondernemingen als bedoeld in artikel 2, lid 1, punten a) en b), en artikel 2, lid 2, punten a) en b), en ondernemingen als bedoeld in artikel 2, lid 1, punt c), en artikel 2, lid 2, punt c), met uitzondering van de maatregelen die nodig zijn ter naleving van artikel 16, die de lidstaten op die ondernemingen moeten toepassen voor boekjaren die op of na 1 januari 2030 beginnen.

▼B

Wanneer de lidstaten die bepalingen vaststellen, wordt in die bepalingen zelf of bij de officiële bekendmaking daarvan naar deze richtlijn verwezen. De regels voor de verwijzing worden vastgesteld door de lidstaten.

2. De lidstaten delen de Commissie de tekst van de belangrijkste bepalingen van intern recht mee die zij op het onder deze richtlijn vallende gebied vaststellen.

*Artikel 38***Inwerkingtreding**

Deze richtlijn treedt in werking op de twintigste dag na die van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

*Artikel 39***Adressaten**

Deze richtlijn is gericht tot de lidstaten.

BIJLAGE

Deel I

1. RECHTEN EN VERBODSBEPALINGEN IN INTERNATIONALE MENSENRECHTENINSTRUMENTEN

1. Het recht op leven, uitgelegd overeenkomstig artikel 6, lid 1, van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten. Schending van dat recht heeft onder meer, maar niet uitsluitend, betrekking op particuliere of openbare veiligheidsagenten die de middelen, de faciliteiten of het personeel van de onderneming beschermen en door een gebrek aan instructies of toezicht door de onderneming de dood van een persoon veroorzaken.
2. Het verbod op foltering, wrede, onmenselijke of ontorende behandeling, uitgelegd overeenkomstig artikel 7 van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten. Dit heeft onder meer, maar niet uitsluitend, betrekking op particuliere of openbare veiligheidsagenten die de middelen, de faciliteiten of het personeel van de onderneming beschermen en door een gebrek aan instructies of toezicht door de onderneming een persoon aan foltering of wrede, onmenselijke of ontorende behandeling onderwerpen.
3. Het recht op vrijheid en veiligheid, uitgelegd overeenkomstig artikel 9, lid 1, van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten.
4. Het verbod op willekeurige of onwettige inmenging in het privéleven, het gezinsleven, het huis of de briefwisseling van personen en onwettige aantasting van hun eer of goede naam, uitgelegd overeenkomstig artikel 17 van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten.
5. Het verbod op inmenging in de vrijheid van denken, geweten en godsdienst, uitgelegd overeenkomstig artikel 18 van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten.
6. Het recht op billijke en gunstige arbeidsvoorwaarden, met inbegrip van een billijk loon en een toereikend leefbaar loon voor werknemers en een toereikend leefbaar inkomen voor zelfstandigen en kleine landbouwbedrijven, dat zij verdienen in ruil voor hun werk en productie, een behoorlijk levenspeil, veilige en gezonde arbeidsomstandigheden en een redelijke duur van de werktijd, uitgelegd overeenkomstig de artikelen 7 en 11 van het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten.
7. Het verbod om werknemers toegang te ontzeggen tot toereikende huisvesting, indien de werknemers gehuisvest zijn in accommodatie die door de onderneming wordt verstrekt, en om werknemers toegang te ontzeggen tot toereikende voeding, kleding, water en sanitaire voorzieningen op de werkplek, uitgelegd overeenkomstig artikel 11 van het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten.
8. Het recht van het kind op de grootst mogelijke mate van gezondheid, uitgelegd overeenkomstig artikel 24 van het Verdrag inzake de rechten van het kind, het recht op onderwijs, uitgelegd overeenkomstig artikel 28 van het Verdrag inzake de rechten van het kind, het recht op een toereikende levensstandaard, uitgelegd overeenkomstig artikel 27 van het Verdrag inzake de rechten van het kind, het recht van het kind om te worden beschermd tegen economische exploitatie en tegen het verrichten van werk dat naar alle waarschijnlijkheid gevaarlijk is of de opvoeding van het kind zal hinderen, of schadelijk zal zijn voor de gezondheid of de lichamelijke, geestelijke, intellectuele, zedelijke of maatschappelijke ontwikkeling van het kind, uitgelegd overeenkomstig artikel 32 van het Verdrag inzake de rechten van het kind, het recht van het kind om te worden beschermd tegen alle vormen van seksuele exploitatie en seksueel misbruik en te worden beschermd tegen ontvoering, verkoop of illegale overbrenging naar een andere plaats binnen of buiten het land van het kind met het oog op uitbuiting, uitgelegd overeenkomstig de artikelen 34 en 35 van het Verdrag inzake de rechten van het kind.

▼B

9. Het verbod op de tewerkstelling van een kind onder de leeftijd waarop de leerplicht eindigt en in elk geval niet onder 15 jaar, behalve wanneer de wet van de plaats van tewerkstelling hierin voorziet, overeenkomstig artikel 2, lid 4, van het Verdrag betreffende de minimumleeftijd van de Internationale Arbeidsorganisatie, 1973 (nr. 138), uitgelegd overeenkomstig de artikelen 4 tot en met 8 van het Verdrag betreffende de minimumleeftijd van de Internationale Arbeidsorganisatie, 1973 (nr. 138).
10. Het verbod op de ergste vormen van kinderarbeid (personen jonger dan 18 jaar), uitgelegd overeenkomstig artikel 3 van het Verdrag betreffende de ergste vormen van kinderarbeid van de Internationale Arbeidsorganisatie, 1999 (nr. 182). Dit omvat:
 - a) alle vormen van slavernij of praktijken gelijkende op slavernij, zoals de verkoop van en de handel in kinderen, schuldhorigheid en lijfeigenschap, en gedwongen of verplichte arbeid, met inbegrip van gedwongen of verplichte rekrutering van kinderen voor inzet in gewapende conflicten;
 - b) het gebruik, de aankoop of het aanbieden van een kind voor prostitutie, voor de productie van pornografie of voor pornografische voorstellingen;
 - c) het gebruik, de aankoop of het aanbieden van een kind voor illegale activiteiten, in het bijzonder voor de productie van of de handel in drugs, en
 - d) werkzaamheden die door de aard of de omstandigheden waarin zij worden verricht waarschijnlijk schadelijk zijn voor de gezondheid, de veiligheid of het morele welzijn van kinderen.
11. Het verbod op gedwongen of verplichte arbeid, dat wil zeggen alle arbeid of diensten die van een persoon worden gevorderd onder de dreiging van een of andere straf en waarvoor de betrokkene zich niet vrijwillig heeft aangeboden, bijvoorbeeld als gevolg van schuldhorigheid of mensenhandel, uitgelegd overeenkomstig artikel 2, lid 1, van het Verdrag betreffende de gedwongen arbeid van de Internationale Arbeidsorganisatie, 1930 (nr. 29). Onder gedwongen of verplichte arbeid wordt niet verstaan arbeid of diensten die voldoen aan artikel 2, lid 2, van het Verdrag betreffende de gedwongen arbeid van de Internationale Arbeidsorganisatie, 1930 (nr. 29) of aan artikel 8, lid 3, punten b) en c), van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten.
12. Het verbod op alle vormen van slavernij en slavenhandel, met inbegrip van praktijken die verwant zijn aan slavernij, lijfeigenschap of andere vormen van dominantie of onderdrukking op de werkplek, zoals extreme economische of seksuele uitbuiting en vernedering, of mensenhandel, uitgelegd overeenkomstig artikel 8 van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten.
13. Het recht op vrijheid van vereniging, vergadering, het recht om zich te organiseren en collectief te onderhandelen, uitgelegd overeenkomstig de artikelen 21 en 22 van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, artikel 8 van het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten, het Verdrag betreffende de vrijheid tot het oprichten van vakverenigingen en de bescherming van het vakverenigingsrecht van de Internationale Arbeidsorganisatie, 1948 (nr. 87) en het Verdrag betreffende de toepassing van de beginselen van het recht zich te organiseren en collectief te onderhandelen van de Internationale Arbeidsorganisatie, 1949 (nr. 98). Deze rechten omvatten het volgende:
 - a) werknemers hebben de vrijheid om een vakvereniging op te richten of zich bij een vakvereniging aan te sluiten;

▼B

- b) de oprichting van, de aansluiting bij en het lidmaatschap van een vakvereniging mogen niet worden gebruikt als reden voor ongerechtvaardigde discriminatie of represailles;
 - c) vakverenigingen hebben de vrijheid te handelen overeenkomstig hun statuten en regels zonder inmenging van de autoriteiten, en
 - d) het recht op staken en het recht op collectieve onderhandelingen.
14. Het verbod op ongelijke behandeling in arbeid, tenzij dit is gerechtvaardigd door de vereisten van de arbeid, uitgelegd overeenkomstig de artikelen 2 en 3 van het Verdrag betreffende gelijke beloning van de Internationale Arbeidsorganisatie, 1951 (nr. 100), de artikelen 1 en 2 van het Verdrag betreffende discriminatie (arbeid en beroep) van de Internationale Arbeidsorganisatie, 1958 (nr. 111) en artikel 7 van het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten. Dit omvat met name:
- a) de betaling van ongelijk loon voor gelijkwaardig werk, en
 - b) discriminatie op grond van nationale herkomst of sociale afkomst, ras, huidskleur, geslacht, godsdienst of politieke overtuiging.
15. Het verbod om meetbare milieuschade te veroorzaken, zoals schadelijke bodemverandering, water- of luchtverontreiniging, schadelijke emissies, buitensporig waterverbruik, landaantasting of andere effecten op natuurlijke hulpbronnen, zoals ontbossing, die:
- a) aanzienlijk afbreuk doen aan de natuurlijke bases voor het behoud en de productie van voedsel;
 - b) personen toegang tot veilig en zuiver drinkwater ontfen;
 - c) het voor personen moeilijk maken toegang te krijgen tot sanitaire voorzieningen of deze vernietigen;
 - d) schadelijk zijn voor de gezondheid, de veiligheid, het normale gebruik van grond of de rechtmatig verkregen bezittingen van een persoon;
 - e) aanzienlijke negatieve effecten hebben op ecosysteemdiensten waarmee een ecosysteem direct of indirect bijdraagt tot het welzijn van de mens;
- uitgelegd overeenkomstig artikel 6, lid 1, van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten en de artikelen 11 en 12 van het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten.
16. Het recht van personen, groepen en gemeenschappen op grond en hulpbronnen en om niet te worden beroofd van bestaansmiddelen, hetgeen het verbod inhoudt om land, bossen en wateren onwettig te ontruimen of in te nemen bij aankoop, ontwikkeling of het anderszins gebruiken van land, bossen en wateren, ook door ontbossing, waarvan het gebruik het levensonderhoud van een persoon verzekert, uitgelegd overeenkomstig de artikelen 1 en 27 van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten en de artikelen 1, 2 en 11 van het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten.

▼B**2. INSTRUMENTEN INZAKE MENSENRECHTEN EN FUNDAMENTELE VRIJHEDEN**

- het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten;
- het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten;
- het Verdrag inzake de rechten van het kind;
- de kern-/fundamentele verdragen van de Internationale Arbeidsorganisatie:
- het Verdrag betreffende de vrijheid tot het oprichten van vakverenigingen en de bescherming van het vakverenigingsrecht, 1948 (nr. 87);
- het Verdrag betreffende het recht zich te organiseren en collectief te onderhandelen, 1949 (nr. 98);
- het Verdrag betreffende de gedwongen arbeid, 1930 (nr. 29) en het Protocol daarbij van 2014;
- het Verdrag betreffende de afschaffing van gedwongen arbeid, 1957 (nr. 105);
- het Verdrag betreffende de minimumleeftijd, 1973 (nr. 138);
- het Verdrag betreffende de ergste vormen van kinderarbeid, 1999 (nr. 182);
- het Verdrag betreffende gelijke beloning, 1951 (nr. 100);
- het Verdrag betreffende discriminatie (arbeid en beroep), 1958 (nr. 111).

Deel II**VERBODSBEPALINGEN EN VERPLICHTINGEN IN MILIEU-INSTRUMENTEN**

1. De verplichting om negatieve effecten voor de biologische diversiteit te voorkomen of tot een minimum te beperken, uitgelegd overeenkomstig artikel 10, punt b), van het Verdrag inzake biologische diversiteit van 1992 en het toepasselijke recht in de bevoegde jurisdictie, met inbegrip van de verplichtingen van het Protocol van Cartagena over de ontwikkeling, de behandeling, het vervoer, het gebruik, de overdracht en de introductie van veranderde levende organismen en van het Protocol van Nagoya inzake toegang tot genetische hulpbronnen en de eerlijke en billijke verdeling van de baten die voortvloeien uit het gebruik ervan bij het Verdrag inzake biodiversiteit van 12 oktober 2014.
2. Het verbod op de invoer, uitvoer, wederuitvoer of aanvoer vanuit de zee van soorten die zijn opgenomen in de aanhangsels I tot en met III bij de Overeenkomst inzake de internationale handel in bedreigde in het wild levende dier- en plantensoorten (Cites) van 3 maart 1973 zonder vergunning, uitgelegd overeenkomstig de artikelen III, IV en V van de overeenkomst.
3. Het verbod op de vervaardiging, invoer en uitvoer van kwikhoudende producten die zijn opgenomen in bijlage A, deel I, bij het Verdrag van Minamata inzake kwik van 10 oktober 2013 (Verdrag van Minamata), uitgelegd overeenkomstig artikel 4, lid 1, van het verdrag.
4. Het verbod op het gebruik van kwik of kwikverbindingen in de in bijlage B, deel I, bij het Verdrag van Minamata opgenomen productieprocessen na de in het verdrag voor de afzonderlijke processen gespecificeerde uitsluitingsdatum, uitgelegd overeenkomstig artikel 5, lid 2, van het verdrag.

▼B

5. Het verbod op de onwettige verwerking van kwikafval, uitgelegd overeenkomstig artikel 11, lid 3, van het Verdrag van Minamata en artikel 13 van Verordening (EU) 2017/852 van het Europees Parlement en de Raad.⁽¹⁾
6. Het verbod op de productie en het gebruik van chemische stoffen die zijn opgenomen in bijlage A bij het Verdrag van Stockholm inzake persistente organische verontreinigende stoffen (POP-verdrag) van 22 mei 2001, uitgelegd overeenkomstig artikel 3, lid 1, punt a), i), van het verdrag en Verordening (EU) 2019/1021 van het Europees Parlement en de Raad⁽²⁾.
7. Het verbod op het onwettig behandelen, inzamelen, opslaan en verwijderen van afval, uitgelegd overeenkomstig artikel 6, lid 1, punt d), i) en ii), van het POP-verdrag en artikel 7 van Verordening (EU) 2019/1021.
8. Het verbod op de invoer of uitvoer van een chemische stof die is opgenomen in bijlage III bij het Verdrag van Rotterdam inzake de procedure met betrekking tot voorafgaande geïnformeerde toestemming ten aanzien van bepaalde gevaarlijke chemische stoffen en pesticiden in de internationale handel (UNEP/FAO) van 10 september 1998, uitgelegd overeenkomstig artikel 10, lid 1, artikel 11, lid 1, punt b), en artikel 11, lid 2, van het verdrag, en de indicatie door de invoerende of uitvoerende partij bij het verdrag overeenkomstig de procedure met betrekking tot voorafgaande geïnformeerde toestemming (*Prior Informed Consent* — PIC).
9. Het verbod op de onwettige productie, consumptie, invoer en uitvoer van gereguleerde stoffen die zijn opgenomen in de bijlagen A, B, C en E bij het Protocol van Montreal betreffende stoffen die de ozonlaag afbreken bij het Verdrag van Wenen ter bescherming van de ozonlaag, uitgelegd overeenkomstig artikel 4B van het Protocol van Montreal en de vergunningsbepalingen van het toepasselijke recht in de bevoegde jurisdictie.
10. Het verbod op de uitvoer van gevaarlijke of andere afvalstoffen, uitgelegd overeenkomstig artikel 1, leden 1 en 2, van het Verdrag van Bazel inzake de beheersing van de grensoverschrijdende overbrenging van gevaarlijke afvalstoffen en de verwijdering ervan (Verdrag van Bazel) van 22 maart 1989 en Verordening (EG) nr. 1013/2006 van het Europees Parlement en de Raad⁽³⁾:
 - a) naar een partij bij het verdrag die de invoer van deze gevaarlijke en andere afvalstoffen heeft verboden, uitgelegd overeenkomstig artikel 4, lid 1, punt b), van het Verdrag van Bazel;
 - b) naar een invoerende staat die geen schriftelijke toestemming geeft voor de specifieke invoer, indien die invoerende staat de invoer van dergelijke gevaarlijke afvalstoffen niet heeft verboden, uitgelegd overeenkomstig artikel 4, lid 1, punt c), van het Verdrag van Bazel;
 - c) naar een partij die het Verdrag van Bazel niet heeft ondertekend, uitgelegd overeenkomstig artikel 4, lid 5, van het Verdrag van Bazel;

⁽¹⁾ Verordening (EU) 2017/852 van het Europees Parlement en de Raad van 17 mei 2017 betreffende kwik, en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1102/2008 (PB L 137 van 24.5.2017, blz. 1).

⁽²⁾ Verordening (EU) 2019/1021 van het Europees Parlement en de Raad van 20 juni 2019 betreffende persistente organische verontreinigende stoffen (PB L 169 van 25.6.2019, blz. 45).

⁽³⁾ Verordening (EG) nr. 1013/2006 van het Europees Parlement en de Raad van 14 juni 2006 betreffende de overbrenging van afvalstoffen (PB L 190 van 12.7.2006, blz. 1).

▼B

- d) naar een invoerende staat indien die gevaarlijke afvalstoffen of andere afvalstoffen niet op een milieuverantwoorde wijze in die staat of elders worden beheerd, uitgelegd overeenkomstig de eerste zin van artikel 4, lid 8, van het Verdrag van Bazel.
11. Het verbod op de uitvoer van gevaarlijke afvalstoffen uit landen die zijn opgenomen in bijlage VII bij het Verdrag van Bazel naar landen die niet zijn opgenomen in bijlage VII voor handelingen die zijn opgenomen in bijlage IV bij het Verdrag van Bazel, uitgelegd overeenkomstig artikel 4A van het Verdrag van Bazel en de artikelen 34 en 36 van Verordening (EG) nr. 1013/2006.
12. Het verbod op de invoer van gevaarlijke afvalstoffen en andere afvalstoffen vanuit een staat die geen partij is bij het Verdrag van Bazel en dit verdrag niet heeft geratificeerd, uitgelegd overeenkomstig artikel 4, lid 5, van het Verdrag van Bazel.
13. De verplichting om negatieve effecten op de als natuurlijk erfgoed omschreven goederen zoals gedefinieerd in artikel 2 van de Overeenkomst inzake de bescherming van het cultureel en natuurlijk erfgoed van de wereld (de Werelderfgoedovereenkomst) van 16 november 1972 te voorkomen of tot een minimum te beperken, uitgelegd overeenkomstig artikel 5, punt d), van de Werelderfgoedovereenkomst en het toepasselijke recht in de bevoegde jurisdictie.
14. De verplichting om negatieve effecten op watergebieden zoals gedefinieerd in artikel 1 van de Overeenkomst inzake watergebieden van internationale betekenis, in het bijzonder als verblijfplaats voor watervogels (Overeenkomst van Ramsar) van 2 februari 1971 te voorkomen of tot een minimum te beperken, uitgelegd overeenkomstig artikel 4, lid 1, van de Overeenkomst van Ramsar en het toepasselijke recht in de bevoegde jurisdictie.
15. De verplichting om verontreiniging door schepen te voorkomen, uitgelegd overeenkomstig het Internationaal Verdrag ter voorkoming van verontreiniging door schepen van 2 november 1973, zoals gewijzigd bij het Protocol van 1978 (Marpol 73/78). Dit omvat:
- a) het verbod op lozing in zee van:
 - i) olie of oliehoudende mengsels zoals gedefinieerd in voorschrift 1 van bijlage I bij Marpol 73/78, uitgelegd overeenkomstig de voorschriften 9 tot en met 11 van bijlage I bij Marpol 73/78;
 - ii) schadelijke vloeistoffen zoals gedefinieerd in voorschrift 1, punt 6, van bijlage II bij Marpol 73/78, uitgelegd overeenkomstig de voorschriften 5 en 6 van bijlage II bij Marpol 73/78, en
 - iii) sanitair afval zoals gedefinieerd in voorschrift 1, punt 3, van bijlage IV bij Marpol 73/78, uitgelegd overeenkomstig de voorschriften 8 en 9 van bijlage IV bij Marpol 73/78;
 - b) het verbod op onwettige verontreiniging door schadelijke stoffen die over zee worden vervoerd in verpakte vorm zoals gedefinieerd in voorschrift 1 van bijlage III bij Marpol 73/78, uitgelegd overeenkomstig de voorschriften 1 tot en met 7 van bijlage III bij Marpol 73/78, en
 - c) het verbod op onwettige verontreiniging door vuilnis van schepen zoals gedefinieerd in voorschrift 1 van bijlage V bij Marpol 73/78, uitgelegd overeenkomstig de voorschriften 3 tot en met 6 van bijlage V bij Marpol 73/78.
16. De verplichting om verontreiniging van het mariene milieu door storting te voorkomen, te verminderen en te bestrijden, uitgelegd overeenkomstig artikel 210 van het Verdrag van de Verenigde Naties inzake het recht van de zee (Unclos) van 10 december 1982 en het toepasselijke recht in de bevoegde jurisdictie.